

ΣΥΝΔΡΟΜΗ

ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ

'Εν Ἑλλάδι . . Δρ. 10

'Εν τῇ ἀλλοδαπῇ Φρ. χρ. 12

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ

ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΠΑΛΤΕΙΑ Κ'Ε ΜΑΡΤΙΟΥ

Παρά τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἑσω-
τερικῶν καὶ ἐναντὶ τοῦ Κήπου.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὸ καλὸν ἐν τῇ τέχνῃ ὑπὸ Π. Κ.

'Ο ἐγκέφαλος τῆς γυναικὸς ὑπὸ Ἰγνατ. Μοσχάκη.

Παῦλος Φεβῶλ ὑπὸ Ι. Μ. Δ.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ: Ἡ ἰσοβιότης τῶν Δικαστῶν,

ὑπὸ Κ. Γ. Ζησίου. Καὶ ἄλλο λάθος τοῦ ἱμε-

ρολογίου, ὑπὸ Γ. Λαμπάκη.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ.

ΠΟΙΗΣΙΣ: 'Επὶ τῷ μνημοσύνῳ Ἀσπασίας Ἀρ-

γυροπούλου, ὑπὸ Ἀγγιλέως Παράσχου.

ΕΣΗΠΕΡΙΝΑΙ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ: Πτωχὲ Φραγκίσκα!

Μετάφρασις Π. Πανῶ.

'Εξαφανισθεῖσαι τέχναι, ὑπὸ Ε. Ζ.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΥΡΜΟΥ ὑπὸ Dandy.

ΑΝΑΛΕΚΤΑ.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ: Ἡ ἐσπερίς τοῦ κ.

Δ. Κόκκου.

'Εν τῷ ΔΕΒΑΤΙΩ. Ἡμερολόγιον.—Ἐορταὶ καὶ ἑορ-
τάζοντες.—Μικραὶ εἰδήσεις.—Ὀδηγὸς τῆς Ἑβδομάδος.
—Ἰδιαιτέρως γράμματα.—Νέα Βιβλία.—Ἀγγελίαι.ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΗΜΑ. Μαργαρίτα τῆς Κας Em. de
Girardin.

ΤΟ ΚΑΛΟΝ ΕΝ Τῇ ΤΕΧΝῇ.

Οἱ πρόγονοι ἡμῶν, περιφανῶς διακρι-
θέντες ἐν παντὶ σταδίῳ τοῦ βίου, ἠνδοκί-
μησαν κατ' ἐξοχὴν ἐν τῇ ἀποτυπώσει τοῦ
ἐν τῇ τέχνῃ καλοῦ. Τὰς εἰκαστικὰς δὲ τέ-
χνας ἀνυψώσαντες εἰς ὕψος τελειότητος
ἀπαραμύλλου μέχρι σήμερον, ἐκτίσαντο δό-
ξαν ἀθάνατον. «Καὶ Φειδίας ἐκεῖνος ἔδειξε
τὸν Δία, λέγει ὁ εὐφυὲς καὶ καλαίσθητος
Σαμοσατεύς, καὶ Πολύκλειτος τὴν Ἥραν
εἰργάσατο, καὶ Μύρων ἐπηνέθη, καὶ Πραξι-
τέλης ἐθαυμάσθη» προσκυνοῦνται γοῦν οὗτοι
μετὰ τῶν Θεῶν.» Ἀπελλῆς καὶ Παρράσιος,
Ζεῦξ καὶ Πολύγνωτος, Φειδίας καὶ Πο-
λύκλειτος, Λύσιππος καὶ Πραξιτέλης, πᾶσα,
τέλος, ἡ ἀναρίθμητος χορεία τῶν ἐξόχως
σπινθηροβολούντων ἀστέρων τοῦ καλλιτε-
χνικοῦ στερεώματος τῆς ἀρχαίας Ἑλλά-
δος, «φιλοκαλοῦντες μετ' εὐτελείας», ἐ-
πλήρωσαν ναοὺς καὶ πόλεις ἀπαραμύλλων
ἀριστουργημάτων, ὧν ἡ καθ' ἡμέραν ὄψις
ἐξέπλησσε τὸ λυπηρόν». Ἡ Ἥρα ἐν Ἀρ-
γεί ἀπετύπου κάλλος σεμνὸν καὶ θεσπέσιον·
ἡ Ἀφροδίτη ἐν Κνίδῳ ἐνέπνευσεν ἔρωτας
σφοδρούς· τὸ δῶρον τῆς Φρύνης, ὁ ἐν Θε-
σπιαῖς πάγκαλος Ἔρως, ἀπετέλει τὴν δό-
ξαν καὶ τὸ καύχημα τῶν Θεσπιδῶν· ὁ ἐν
Ὀλυμπίᾳ Ζεὺς, ἐκπλήσων τοὺς θεατὰς καὶ
γοητεύων, ἐγέννα ἐν αὐτοῖς τὴν πεποίθη-
σιν, ὅτι ὁ δημιουργὸς αὐτοῦ Φειδίας ἦτο
θεὸς ἐν ὁμοίωματι ἀνθρώπου, ἡ ὅτι ἐπέδει-
ξεν αὐτῷ ὁ Κρονίων τὴν μορφήν, ἀπὸ Ὀ-
λύμπου καταβάς. Ὑπερ πάσας ὁμῶς ἡ «κα-
τείδωλος» πόλις, κατὰ Παῦλον, παρεῖχε τὸ
κάλλιστον θέαμα, καὶ τὰ ἀριστουργήματα
τῆς Ἀκροπόλεως, ὧν τὰ ἐρείπια προκα-
λοῦσι τὴν ἐκπληξιν καὶ τὸν θαυμασμόν τοῦ
εὐαίσθητου θεατοῦ, τοῦ κατανοοῦντος τὸ

ἐν τῇ τέχνῃ καλόν, ἐπλήρουν τοὺς ἀρ-
χαίους Ἀθηναίους ὑπερηφάνου καὶ ἐξήλλου
ἐνθουσιασμοῦ. Προμαντεύων δὲ Περικλῆς
ὁ Ὀλύμπιος τὸ ἱστορικὸν κλέος τῆς περιω-
νύμου πόλεως, δικαίως ἔλεγε τοῖς συμπο-
λίταις αὐτοῦ, ἐξαίρων τὸ καλλιτεχνικόν
καὶ πολιτικόν αὐτῆς μεγαλεῖον, ὅτι, «οὐκ
ἀμάρτυρόν γε τὴν δύναμιν παρασχόμενοι,
τῆς τε νῦν καὶ τοῖς ἔπειτα θαυμασθησόμε-
θα, οὐδὲν προσδεόμενοι, οὔτε Ὀμήρου ἐπ-
αινέτου, οὔτε ὅστις ἂν ἔπεισι μὲν τὸ αὐ-
τίκα τέρπει, τὴν δὲ ἀλήθειαν ἡ ὑπόνοια
βλάψει, ἀλλὰ πᾶσαν μὲν γῆν καὶ θάλασ-
σαν ἐσβατόν τῇ ἡμετέρᾳ τόλμῃ καταναγ-
κᾶσαντες γενέσθαι, μνημεῖα κακῶν τε κά-
γαθῶν ἀΐδια ζυγατοικίσαντες».

Βίος καὶ πολιτεῦμα, γένος καὶ γυμνα-
στική, φύσις καὶ θρησκεία ἀνέπτυξαν ὑπερ-
φυῶς τὸ αἶσθημα καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν τοῦ
καλοῦ, παρέσχον τοῦ κάλλους τὰ πρότυπα,
ἀπετύπωσαν δ' ἐν τῷ μαρμαρῷ καὶ τῷ πινά-
κι τὴν ιδεώδη τῆς τέχνης θεωρίαν. Οἱ δὲ
τεχνῖται, τὸ καλὸν ἀποκλειστικῶς ἀναζητή-
σαντες, ἀνεκάλυψαν πρῶτοι καὶ μόνοι τὴν
θεῖαν οὐσίαν, ἔθεντο τοὺς κανόνας αὐτῆς
καὶ τὰς γραμμάς· τὴν χάριν δὲ ἐπιθέντες
εἰς τὰ ἔργα καὶ τὴν ἀρμονίαν, διαμένουσιν
ἐτι ἀμίμητοι μέχρι τῆς σήμερον, ἐξευτελί-
ζοντες τὰ ἀπομυμήματα τῆς Renaissance,
στιγματίζοντες δὲ τῆς τέχνης τὰς ἐπιβλα-
βεῖς παρεκτροπὰς, ὅσαι ἐπικρατοῦσι νῦν
πανταχοῦ, δηλοῦσαι τάσεις καλλιτεχνικῆς
παρακμῆς καὶ ἐλευσίνης διαφθορᾶς τοῦ καλ-
λιτεχνικοῦ αἰσθήματος.

Τὸ καλὸν αἶρεται ἀναγκαιῶς, ἀποστε-
ρούμενον τοῦ ἀγαθοῦ, ἡ δὲ τυφλὴ ἀντι-
γραφὴ ἀκόσμου φύσεως παρασκευάζει τῆς
τέχνης τὸν ἐκφυλισμόν, καὶ ἡ σχολαστι-
κὴ μίμησις, ἐρημοῦσα τὸν ἐγκέφαλον καὶ
τὴν καρδίαν, ὀδηγεῖ μοιραίως εἰς ταπείνω-
σιν καὶ θάνατον. Οὕτω δὲ αἱ ὠραῖαι τέ-
χναι, παραιτοῦσαι τὴν ὁδὸν τοῦ καλοῦ, με-
ταβάλλουσι προσορισμόν, καὶ τὸ παντοδύ-
ναμον ὄργανον τῆς ἠθικῆς ἀναπτύξεως πα-
ρέχον μόνον μέσα ὑλικῆς ἡδονῆς καὶ χα-
μερπῶν ἀπολαύσεων προάγει τὴν διαφθο-
ρὰν τῶν ἡθῶν.

Τοιαύτην ἀπὸ μελέτης καὶ σκέψεως μορ-
φώσαντες ἐννοίαν τοῦ ἐν τῇ τέχνῃ καλοῦ,
ἀγαλλόμεθα ἐπὶ τῇ θέᾳ τῶν ἀρχαίων ἐρε-
πίων καὶ παρακολουθοῦμεν μετὰ ζῶητος
ἐνδιαφέροντος τὰ σαλευόμενα πλὴν εὐοίωνα
βήματα τῶν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πατρίδι ἀναγεν-
νωμένων ὠραίων τεχνῶν. Καθηδύνει δὲ τὴν
ἡμετέραν ψυχὴν ἡ ἀδοκίμως γενομένη πρόο-
δος. Ἐμφύτως ἔχει, ὡς φαίνεται, ὁ Ἕλλην
τάς ὁρμὰς τοῦ πρὸς τὴν τέχνην ἔρωτος,
εὐδοκίμει δὲ λίαν ἐν τῇ ἀπεικονίσει τοῦ κα-
λοῦ. Δυστυχῶς τὸ πνεῦμα τῆς ἀπομιμή-
σεως, ἐπικρατοῦν ἀκόμη ἰσχυρῶς, δεσμεύει

τὴν ἑλληνικὴν εὐφυίαν διὰ φοβερῶν ἀλύσ-
σεων καὶ διαφθερεί τὸ γνήσιον τῆς φαντα-
σίας· τῆς δὲ τέχνης αἱ παρεκτροπᾶι, ἐπι-
νοηθεῖσαι ὑπὸ καλλιτεχνῶν Εὐρωπαίων,
ἐκτρέπουσι τῆς εὐθείας ὁδοῦ τὸ ἰθαγενὲς αἶ-
σθημα τοῦ ἐν τῇ τέχνῃ καλοῦ. Τοῦτων δὲ
ἐνεκεν, οὐδαμῶς ἀνεπτύχθη ἔτι παρ' ἡμῖν
σπουδαίως ἡ ἐν τῷ καλῷ πρωτοτυπία, καὶ
ἡ τέχνη δὲν ἀρύεται τὰ μὲν χρώματα ἀπὸ
τῆς ἑλληνικῆς φύσεως, τὴν δὲ διατύπωσιν
ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν ἡθῶν καὶ παραδόσεων.
Κοσμοπολίτης δὲ καθ' ἑξῆς καὶ φρόνημα,
δὲν φέρει ἀκόμη τὸ ἀμυδρὸν εἰς ἀνάπτυξιν
αὐτῆς περιβλήμα τοῦ ἐθνισμοῦ.

Ἐν τούτοις καλλιτέχναι Ἕλληνες διε-
κρίθησαν ἤδη πανταχοῦ, καλλιεργοῦντες
τὰς τέχνας τοῦ Ῥοσσίνι, τοῦ Ζεῦξιδος
καὶ τοῦ Φειδίου. Διωκόμενοι οἱ πλεῖστοι
ὑπὸ τῆς ἀσφόργου πατρίδος ἐνθα ἀρνοῦνται
ἄρτον αὐτοῖς ἡ κοινωνία, ἡ πολιτεία καὶ ἡ
ἐκκλησία, εὐδοκίμοισιν ἐν τῇ ξένῃ κτη-
σάμενοι φήμην καὶ θέσιν ἐπιζήλον. Ἰ-
δίως δὲ προήχθη ἡ τέχνη τῆς γλυπτικῆς
ἐν Ἀθήναις καὶ τὰ ἐργαστήρια αὐτῆς ἀπο-
τελοῦσι θέαμα ἄξιον σπουδῆς, κινοῦν τὸ
ἐνδιαφέρον τῶν ἑραστῶν τοῦ καλοῦ. Ἡ
τέχνη τοῦ Δρόση καὶ τῶν Φυταλῶν, τοῦ
Βιτσάρη καὶ τοῦ Βιτάλη, τοῦ Βρούτου καὶ
τοῦ Φιλιππότου πολλάκις ἔτυχον ἐπαίνων
ἢ βραβείων, καὶ τὰ δημιουργήματα αὐτῆς
ἠξιώθησαν, ἐνίοτε, εὐρωπαϊκῆς ὑπολήψεως,
ἐκτεθέντα εἰς τὴν δοκιμασίαν τῶν παγκο-
σμίων ἐκθέσεων.

Εἰς τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα ἀφορμὴν ἐ-
λάβομεν, ἐπισκεφθέντες ἐσχάτως τοῦ κ.
Βρούτου τὸ καλλιτεχνικὸν ἐργαστήριον. Ὁ
γλύπτης οὗτος, ἑραστής τῶν κλασικῶν τῆς
τέχνης παραδόσεων, ἀναζητεῖ τοῦ κάλλους
τὴν ἰδανικὴν ἀποτύπωσιν ἐν τῇ μιμῆσει
τῆς ὠραίας φύσεως, καὶ ἐφαρμόζει, ἀριστα
ποιῶν, τὰς γραμμάς καὶ τοὺς ἀναλλοιώ-
τους κανόνες τοῦ παρὰ τοῖς Ἕλλησι κα-
λοῦ. Τὰ δὲ ἐκτεθειμένα ἔργα του, τὸ Δω-
δεκάθεον, αἱ Ὡραι καὶ ἡ Νύξ, ὁ Ἀχιλ-
λεὺς καὶ ὁ Πάρις, θέας ἄξια κατ' ἐξοχὴν,
ἐνθυμίζουσι τῷ θεατῇ ἐργαστήριον γλύ-
πτου ἀρχαίου. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ δημιουργίᾳ
κάλλους ἀνθρωπίνου καὶ φυσικοῦ καταβαί-
νων ὁ κ. Βρούτος πλάττει ἔργα πολλοῦ λό-
γου ἄξια, συνδυάζων τὴν ἀκριβῆ ἀπομι-
μῆσιν τῆς φύσεως πρὸς τὰς ἀξιώσεις τοῦ
καλοῦ. Ὁ ἀνδρίας τοῦ Κωνσταντίνου Ζά-
πα, πλασθεὶς ἐσχάτως εἰς μέγεθος ἀνώτε-
ρον τοῦ φυσικοῦ, ἐξαίρει λίαν εἰς τοὺς ὀ-
φθαλμοὺς τοῦ θεατοῦ τὴν καλλιτεχνικὴν
τοῦ γλύπτου ἱκανότητα καὶ τὸ ἔξοχον τοῦ
καλλιτεχνικοῦ τοῦ αἰσθήματος. Τὴν φύσιν
μιμηθεὶς προσήρμοσεν αὐτῷ, ὡς ἐφικτόν,
τὰς γραμμάς καὶ τοὺς κανόνες τοῦ καλοῦ.
Ἡ στάσις τοῦ ἀγάλματος, ἡ ιδέα, ἡ ἐκ-

προσωπεί, τοῦ προσώπου ἡ ἔκφρασις καὶ τῶν ἐνδυμάτων αἱ πτυχαὶ ἀρίστως διετέθησαν. Μείζων δὲ γλαφυρότης γραμμῶν καὶ ἐπαύξεισι σκιῶν ἐν ταῖς πτυχαῖς θέλουσιν ἀναδείξει κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἐν τῷ μαρμαρῷ, τοῦ ἱματισμοῦ τὸ εὐπρεπὲς καὶ τὸ πλούσιον, παρὰσχει δὲ ἐν τῷ συνόλῳ ζωὴν καὶ ἐνέργειαν, καὶ ἡ ἐλάττωσις τῶν φυσικῶν τοῦ προσώπου ρυτίδων, ἀνευ ἐπαίσθη- τῆς τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς ἡλικίας ἀλλοιώσεως, καλλύνουσα τὸ εἶδος καὶ τὴν ἔκφρασιν, θέλουσι, καθ' ἡμῶς, ἐπαυξήσει τὴν ἀξίαν τοῦ καλλιτεχνήματος.

II. K.

Ο ΕΓΚΕΦΑΛΟΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

(Ἀπόσπασμα τῆς ἐν τῷ Φιλ. Συλλόγῳ «Παρνασσῷ» ἀναγνωσθείσης πραγματείας περὶ «Ψυχῆς καὶ ἐγκεφάλου»).

Κατὰ τοὺς ὑλιστάς τὸ θῆλυ γένος ὑστερεῖ πνευματικῶς τοῦ ἀρρενος, διότι ἡ γυνὴ φέρει μικρότερον ἢ ὁ ἀνὴρ ἐγκέφαλον. Τῷ ὄντι, παρ' ἅπασιν τοῖς φυσιολόγοις ὁμολογεῖται, ὅτι αἱ γυναῖκες κέντηνται μικρότερον ἢ οἱ ἄνδρες ἐγκέφαλον. Δύο μέχρις ἐξ οὐγγίων εἶνε κατὰ τοὺς φυσιολόγους ὁ ἐγκέφαλος τῆς γυναίκος ἐλαφρότερος τοῦ ἀνδρικοῦ. Ὁ ὑλισμὸς λοιπὸν συνάγει ἐντεῦθεν τὰ ἐξῆς. Αἱ γυναῖκες ἔχουσι μικρότερον ἢ οἱ ἄνδρες ἐγκέφαλον, ἐντεῦθεν ἄρα καὶ ὁ ἀσθενέστερος αὐτῶν νοῦς καὶ ἡ ἀσθενεστέραι ψυχικὴ αὐτῶν ἐνέργεια. Ἀλλὰ παρ' ἅπασιν ὡσαύτως τοῖς φυσιολόγοις ὁμολογεῖται ὅτι ὁ ἐγκέφαλος τῆς γυναίκος ἔχει πολυλαχῶς ὠραιότερους, λεπτότερους καὶ τελειότερους γύρους, ἢ ὁ τοῦ ἀνδρός. Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ ὑλισταὶ ἰσχυρίζονται ὅτι εἰς τὴν πνευματικὴν ἐκτίμησιν τοῦ ἐγκεφάλου δύναται, καὶ εἶνε ἀνάγκη, νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν οὐ μόνον τὸ μέγεθος καὶ τὸ βάρος, ἀλλὰ καὶ ὁ ὅλος ὁργανισμὸς αὐτοῦ, ἄρα καὶ ἡ μορφή καὶ ἡ κατασκευὴ καὶ ἡ ποιότης τῶν γύρων. Τούτου δ' ἕνεκα ἀποδίδουσιν εἰς τὸν ἐγκεφάλου μορφὰς ἢ εἰς τὸν ἀπαιδευτὸν καὶ ἡλικίον. Ἐντεῦθεν ἐπιτεταί ὅτι ὁ ὑλισμὸς, συνεπῶς φερόμενος, πρέπει ν' ἀποδεχθῇ ὅτι τὸ ἐλλείπον τῇ γυναικὶ κατὰ τὸ βάρος τοῦ ἐγκεφάλου ἀναπληροῦται διὰ τῆς ὠραιότερας κατασκευῆς καὶ τοῦ εἶδους τοῦ ἐγκεφάλου αὐτῆς. Ὁ ὑλισμὸς ἐν τούτοις ἐξακόλουθεῖ ἐμμένων εἰς τὸν ἀδικαιολόγητον αὐτοῦ ἰσχυρισμὸν περὶ τῆς πνευματικῆς μειονεξίας τῆς γυναικός. Ἡ εἶνε ἀληθές, ὅτι ἡ γυνὴ ἀναπτύσσει ἀσθενεστέραν τοῦ ἀνδρός πνευματικὴν δύναμιν καὶ ἐνέργειαν, ἢ δὲν εἶνε ἀληθές ὅτι ἡ μορφή καὶ τὸ βάρος τοῦ ἐγκεφάλου κανονίζουσι τὰς λειτουργίας τοῦ πνεύματος. Τὸ πρῶτον ἀποδέχεται ὁ ὑλισμὸς, δέον ἄρα ν' ἀποδεχθῇ καὶ τὸ δεύτερον.

Ἀλλ' εἶνε τῷ ὄντι ἀληθές, εἶνε γεγονός ἀδιαφιλονείκητον, ὅτι ἡ γυνὴ μειονεκτεῖ τοῦ ἀνδρός πνευματικῶς; Τίς ἀγνοεῖ, πόσας ἐπιφανεῖς γυναῖκας ἀριθμεῖ ἡ παγκόσμιος ἱστορία, πρὸ πάντων δὲ ἡ ἱστορία τῶν χριστιανικῶν χρόνων; Ἰνα ἀναφέρωμεν ὀλιγίστας μόνον ἐξ αὐτῶν, τίς ἀγνοεῖ τὰς

γυναῖκας ἐκείνας, αἵτινες διέπρεψαν ἐπὶ μαθήσει, ἐκτάκτῳ εὐφυίᾳ καὶ ἀνδρικῷ χαρακτῆρι ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ, τὴν Σαπφῶ, ἢ ὃν Πλάτων καλεῖ *θείαν* καὶ δεκάτην Μοῦσαν, τὴν Ἀσπασίαν, τὴν Δημοφίλην, τὴν Κόρινναν, τὴν Μεγαλοστράτην καὶ πλείστας ἄλλας; Δὲν διεκρίθη ἐπὶ ἐκτάκτῳ πολιτικῇ συνέσει ἡ κόμησσαι Μαθίλδη, ἢ ἐπὶ Γρηγορίου τοῦ Ζ' ἀκμάσασα; Δὲν ἤκμασε κατὰ τὸν ιδ' αἰῶνα ἡ ἐπιφανὴς Ἰταλὶς Eldonora d'Arborea, ἡ θεῖσα νόμους ἐν Ἰταλίᾳ; Πόσας περιφανεῖς ποιητρίδας δὲν ἀνέδειξεν ἡ Ἰταλία κατὰ διαφόρους ἐποχάς; Ἡ Ρώμη ἀνέδειξε τὴν Ersilia Cortese, ἡ Νάπολις τὴν Vittoria Colonna, ἡ Φλωρεντία τὴν Clarice dei Medici Strizzi, ἡ Βολωνία τὴν Lucia Bertana καὶ ἄλλας.

Δὲν εἶνε ἐπίσης γνωστὸν, ὅτι ἐν Γερμανίᾳ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Αἰδελβέργης ἡ Olympia Morata ἀνῆλθεν εἰς τὴν καθηγητικὴν ἑδραν; Τὰ πανεπιστήμια τῆς Παδούης, Παβίας καὶ Βολωνίας ἔσχον ἐπανειλημμένους καθηγητρίδας. Κατὰ τὸν ιδ' αἰῶνα ἡ Dola d' Accorso ἦτο καθηγήτρια τῆς νομικῆς ἐν Βολωνίᾳ. Κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ἤκμασεν ἡ ἐν ἔτει 1718 γεννηθεῖσα Maria Gaetana Agnesi, ἥτις ἐν ἡλικίᾳ 16 ἐτῶν ἦτο κάτοχος 11 γλωσσῶν, προσεκλήσατο δὲ μετὰ ταῦτα τσοῦπας γνώσεις, ὥστε προσκληθεῖσα κατέλαβεν ἐν Βολωνίᾳ τὴν ἑδραν τῶν μαθηματικῶν μετ' αὐτὴν δὲ ἐν τῷ αὐτῷ πανεπιστημίῳ κατέλαβε τὴν ἑδραν τῆς φυσικῆς καὶ φιλοσοφίας ἢ ἐπίσης διάσκημος Laura Bassi. Ἐν Παδούᾳ ἐδίδασκεν ἡ Elena Cornaro Piscopia τὴν φιλοσοφίαν, μαθηματικὴν καὶ ἀστρονομίαν.

Καὶ ἡ Γαλλία ἀνέδειξεν ὡσαύτως ἐπιφανεῖς γυναῖκας οὐκ ὀλίγας, ἐν αἷς ἡ Madame de Sevigné, ἡ Madame de la Fayette καὶ ἡ Madame de Maintenon, αἵτινες ἤκμασαν κατὰ τὸν ιζ' αἰῶνα καὶ δικαίως καταλέγονται μετὰ τοῦ Molière, τοῦ La Fontaine, τοῦ Racine καὶ Boileau. Ἐκ τῶν διακριθεῶν κατὰ τὸν ιη' αἰῶνα ἀναφέρονται μόνον τὴν Madame de Lambert καὶ τὴν Madame Naeker. Τίς δ' ἀγνοεῖ τὰς ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις λογίας, τὴν Madame Guizot, τὴν Madame Emile de Girardin, τὴν George Sand καὶ ἄλλας; Καὶ ἐξ ἄλλων δὲ χωρῶν ἡδυόναμεθα ν' ἀναφέρωμεν πλείστας γυναῖκας, ἐπὶ πολυμαθείᾳ καὶ ἐπιστήμῃ καὶ πολιτικῇ συνέσει διακριθεῖσας, οἷον τὴν Βιρήνην, τὴν Εὐδοκίαν, τὴν Θεοφανώ, τὴν Εἰκασίαν, τὴν Ἀννάν Κομνηνὴν ἐκ τῶν ἡμετέρων, τὴν Αἰκατερίνην τὴν Μεγάλην τῆς Ρωσσίας, τὴν Χρηστίναν τῆς Σουηδίας, τὴν Ἐλισάβετ τῆς Ἀγγλίας, τὴν Dora d' Istria καὶ ἄλλας, δι' ὧν ὁ ἰσχυρισμὸς τῶν ὑλιστῶν δεικνύεται ἀβάσιμος καὶ σαθρός.

Ἄλλως τε φρονῶ ὅτι δὲν δύναται τις νὰ ἐξαγάγῃ δίκαιον καὶ ὀρθὸν συμπέρασμα, συγκρίνων πρὸς ἄλληλα δύο ὄντα, διαφορὰν ἔχοντα προαρισμὸν καὶ ὑπὸ διαφόρους περιστάσεις ζῶντα. Ἐκβάλετε τὴν γυναῖκα ἐκ τοῦ οἴκου, ὅστις ἀπορροφᾷ πᾶσαν αὐτῆς τὴν σκέψιν καὶ τὴν πνευματικὴν ἐνέργειαν, ἀπαλλάξατε αὐτὴν τῶν πολλῶν καὶ

ποικίλων καθηκόντων τῆς συζύγου, τῆς μητρὸς καὶ τῆς οἰκοδεσποίνης, ἀφήσατε αὐτὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ν' ἀσχολῇται, ὥς ὁ ἀνὴρ ἐλευθέρως εἰς οἰονδήποτε ἔργον, καὶ θὰ ἴδητε ὅτι αἱ μετριότητες μετὰ τοῦ τῶν γυναικῶν δὲν θὰ ἦνε πιθανώτατα πλείότεραι ἢ αἱ μετριότητες μετὰ τοῦ τῶν ἀνδρῶν. Ἀλλ' ὅχι, ὥς ἀφήσωμεν τὴν γυναῖκα ἐκεῖ, ὅπου πανσόφως ἔθηκεν αὐτὴν ὁ Δημιουργός. Δὲν ἔχει ἀνάγκην ἡ γυνὴ νὰ ἐγκαταλίπη τὸν οἶκον, τὸ κέντρον τοῦ ὑψηλοῦ αὐτῆς προορισμοῦ, καὶ νὰ ριφθῇ εἰς τὴν κοινωνίαν, ἵνα δείξῃ ὅτι δὲν μειονεκτεῖ τοῦ ἀνδρός πνευματικῶς. Μὴ, καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ὁ ἀνὴρ ὑπερέχει τῷ ὄντι τῆς γυναικὸς κατὰ τὴν δύναμιν τοῦ πνεύματος, δὲν ὑπερέχει ἡ γυνὴ τοῦ ἀνδρός κατὰ τὴν δύναμιν τοῦ αἰσθήματος; Μὴ ἡ πίστις, ἡ ἀγάπη, ἡ ἀφοσίωσις, ἡ αὐταπάρνησις, ἡ λεπτότης καὶ τρυφερότης τῶν αἰσθημάτων, δι' ὧν κατ' ἐξοχὴν διακρίνεται ἡ γυνὴ, δὲν εἶνε ἱκανὰ καὶ πρὸς τὸν ἄνδρα νὰ ἐξισώσωσι τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς ὑλιστάς νὰ πείσωσιν ὅτι ματαίως ἀγωνίζονται ν' ἀποδώσωσι τοιαύτας ἐξόχους ἀρετάς, τοιαῦτα ὑψηλὰ αἰσθήματα εἰς ἀπλήν ὑλικὴν μηχανήν, εἰς τὸν ἐγκέφαλον.

ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΜΟΣΧΑΚΗΣ

ΠΑΥΛΟΣ ΦΕΒΑΛ

Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἔδυσε ἐν Γαλλίᾳ εἰς τῶν λαμπροτέρων ἀστέρων τῆς μυθιστοριογραφίας, ὁ Παῦλος Φεβάλ. ἄλλ' ὁ ἀστὴρ οὗτος ἀπὸ πολλοῦ εἶχεν ἀπολέσει τὴν λάμψιν του· διαχύσας δαψιλῶς τὰς ὠραίας τοῦ πνεύματος τοῦ ἀκτίνας ἐπὶ ἔτη μακρὰ εἶχεν ἀπομείνει ὡρὸς καὶ ἀφεγγής, ὥς ὁ ἀτυχὴς ἐκεῖνος ποιητὴς τῶν ἡμερῶν καὶ τῆς χώρας ἡμῶν, ὃν πέρυσιν ἐκηδεύσαμεν, ἀφοῦ αὐτὸς πολὺ προηγουμένως εἶχε κηδεύσει τὸ πνεῦμά του.

Διὰ τοῦτο δεκάδες μόνον συνοδῶν ἤκολούθουν τὴν σορὸν του· ὅλοι οἱ ἐν τοῖς γράμμασι καὶ τῇ φιλολογίᾳ προσέχοντες τῆς παρισίνης Μητροπόλεως, ὅλοι ἀδελφοὶ καὶ συναδελφοὶ τοῦ μεγάλου νεκροῦ· ἄλλ' ἡ μεγάλη πόλις, ἥτις ἄλλοτε συνεταράσσετο διὰ μιᾶς στροφῆς τοῦ καλῆς του, οἱ Παρίσιοι, ἡ ἀχάριστος πόλις, ἥς ἄλλοτε ὑπῆρξεν εὐνοούμενος ἥρως, οὐδ' ἐκινήθησαν· οὐδὲ ἐδεῖξαν ὅτι ἡσθάνθησαν τὴν ἐλαχίστην συγκίνησιν. Ἰσως ἡγνόουν ὅτι ὁ Παῦλος Φεβάλ ἔζη ἀκόμη, ἴσως ἐπίστευον ὅτι πρὸ πολλοῦ ἦτο νεκρὸς ἀφοῦ οὐδεμίαν ἀπὸ τῶσαν ἐτῶν ἔβλεπον ἐκλαμψιν τοῦ ἀκτινοβόλου τοῦ πνεύματος.

Ἀτυχὴς μεγαλοφυΐα!

Ἀφοῦ ἐθαυμάσθη ὑπὸ δύο ὀλοκλήρων γενεῶν ἐπέπρωτο νὰ ἀποθάνῃ ὥς ἀσμήρις τις ἀστὴρ, αὐτὸς ὁ διὰ τῶν ἔργων του ὠραῖον προσθέσας ἀδάμαντα εἰς τὸ στέμμα τῆς γαλλικῆς Μητροπόλεως.

Ἀπεβίωσεν ἐβδομηκοντοῦτης ἀκριβῶς, ἀλλ' ἀπὸ ἐτῶν δὲν ἔζη πλέον· ἀνέπνεε μόλις καὶ ὁ θάνατος ἦτο δι' αὐτὸν ἀληθὴς ἀπολύτρωσις· διότι τὸ διαυγές, τὸ εὐστροφὸν, τὸ χάριεν αὐτοῦ πνεῦμα εἶχεν ἀπὸ

πολλοῦ ἐξαντληθῇ ἐκχυθὲν ἐν τοῖς ὥραις τοῦ ἔργου του.

Ὁ Παῦλος Φεβάλ ἡγνῶει φαίνεται τὸν τρόπον, δι' οὗ οἱ μεγάλοι ἄνδρες ἐξασφαλίζουν τὴν ἐκ τοῦ βίου ὑποχώρησιν των. Ἠγνῶει ὁ εὐσεβὴς καὶ γλυκὺς χριστιανὸς πῶς οἱ ἄνθρωποι τῆς διανοίας ἀποθνήσκουσι πλούσιοι· καὶ ἀπεβίωσεν ἐν τῷ νοσοκομείῳ καὶ δι' ἐράνων ἐτάφη.

Λέγεται, ὅτι καθ' ἣν ἐποχὴν τὸ πνεῦμά του ἤρχιζε νὰ παρακαλᾷ ἔπесεν εἰς τὰ δικτυα ἡντησέν κερδοσκοπῶν αὐτῶν ἐκείνων ἱσως, οὗς ἄλλοτε τόσῳ γλαφυρῶς ἐζωγράφισε· καὶ τοῦτο ἱσως συνετέλεσεν εἰς τὴν παντελῇ νέκρωσιν τῆς ὑπερόχου διανοίας του. Τοῦτο θὰ τὸ ἐξετάσῃ ἀργότερον ἡ Ἱστορία· ἐκεῖνο ὅμως δι' ὃ ἐξήνεγκεν ἡδὴ τὴν ἐνυμηγορίαν τῆς εἶναι ὅτι ὁ Παῦλος Φεβάλ ἡτό ποτε γόνιμος καὶ ἀνεξάντλητος νοῦς καὶ ἐπρωτοστάει μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου Δουμά ἐν τῇ χορείᾳ τῶν ἐργατῶν τῆς διανοίας, ὡς σκαπανεὺς τῶν κοινωνικῶν παραπτωμάτων καὶ ὡς εἰς τῶν τελευταίων ἀριστοτεχνῶν τῆς γαλλικῆς καλολογίας πρὶν ἢ αὕτη μετατραπείσῃ εἰς περιγραφικὴν πεζολογίαν παρασύρῃ πάντα ποιητικὸν στοιχασμὸν πᾶσαν ἐμπνευσιν ὑψηλὴν, πᾶσαν ἐξαρσιν τῆς διανοίας εἰς τὸ χθαμαλὸν τῆς πραγματικότητος ἔδαφος.

Ρίψατε ἐν βλέμμα ἐπὶ τῶν σελίδων ἃς ἡ χεὶρ του εἶχε χαράξῃ· πόση ποίησις καὶ ὕψος ἐν αὐταῖς! Ἐπειτα φυλλομετρήσατε τὰ σύγχρονα ἔργα καὶ τὰ μᾶλλον περιζήτητα καὶ διαφημισθέντα· καὶ τότε θὰ ἐννοήσῃτε πόσον ὑπερεῖχον οἱ πάλαι τῶν νῦν, πόσον ἀνώτερος ἡτο ὁ Παῦλος Φεβάλ τῆς ἐποχῆς ἣτις δὲν συνεκινήθη, δὲν ἔσχε τὴν δύναμιν νὰ συγκινηθῇ ἐκ τοῦ θανάτου του.

Καὶ πρὸς ἡμᾶς δὲν ἦτο ξένος ὁ Παῦλος Φεβάλ. Πολλὰ τῶν ἔργων του, ἐν οἷς περιγράφονται τὰ ἦθη παλαιῶν ἢ συγχρόνων αὐτῷ ἐποχῶν, ἐξελληνισθέντα συνεκίνουν καὶ κατέθειλγον ποτὲ τὴν κοινωνίαν μας. Ἦδη δὲν γράφονται πλέον τοιαῦτα. Ὡς νὰ ἀπωλέσῃ διὰ παντὸς τὸ μυστήριον τῆς παλαιᾶς τέχνης πᾶν νέον ἔργον ἀπέχει πόρρω αὐτῆς. ἢ εἶνε ὠχρὰ καὶ ἀνούσιος ἀπομίμησις. Ἦδη ἐκζητοῦνται καὶ ἐν τοῖς ἔργοις ἐτι τῆς διανοίας τὰ μέσα, δι' ὧν ἐπὶ τὸ ἐμπορικώτερον ἐξυπηρετοῦνται καὶ κολακεύονται αἱ παντοδαπαὶ τῶν ἀναγνωστῶν ὀρέξεις. Ἡ ποίησις ἐφυγαδεύθη καὶ ἀπέμειναν τὰ χρώματα τῆς ἀγορᾶς, αἱ παθολογίαι καὶ τὸ πρακτικὸν πνεῦμα.

Ὁ Παῦλος Φεβάλ ἀπεβίωσεν ἐν τῇ πατρίδι του ὡς ξένος· δὲν εἶχε πλέον περὶ ἐαυτὸν τοὺς πάλαι συναγωνιστὰς του οὐδ' ἀνέπνεε τὴν ἀτμόσφαιραν ἣτις ἄλλοτε τὸν ἐζωογονεῖ· εὐτυχῶς εἶχεν ἀπολέσει ἀπὸ τιτινος τὸ πνεῦμά του ἄλλως δὲν θὰ ἠδύνατο πλέον νὰ τὸ χρησιμοποίησῃ· καὶ ὡς ἄχρηστον βάρος τῷ ἀπέμεινε μόνον τὸ σαρκίον του, ὅπερ δεκάδες τινες καὶ μόνον συνώδυσαν μέχρι τοῦ τάφου του ὡς λύχνον πρὸ πολλοῦ σβεσθέντα, ἄχρηστον, ὃν ρίπτουσιν εἰς γωνίαν τινὰ, οὐδ' ἀναμνησκόμενοι ὁποῖον γλυκὺ φῶς μετέδιδεν ἄλλοτε.

I. M. Δ.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Η ΙΣΟΒΙΟΤΗΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΩΝ

Πότε καὶ ποῦ πρῶτον ἤρξατο ὁ θεσμὸς τῆς ἰσοβιότητος τῶν δικαστῶν; Ὁ τὴν καλὴν περὶ τοῦ θέματος τούτου δημοσιεύσας μονογραφίαν λέγει, ὅτι τὸ πρῶτον ἀνεφάνη πρὸ τινῶν αἰώνων ἐν Ἰσπανίᾳ. Ἀλλ' ἃς μοι ἐπιτρέψῃ νὰ ὑποβάλω ὑπὸ τὴν μελέτην αὐτοῦ τὴν ἐκ τοῦ Ἡροδότου (III, 31) περικοπὴν τήνδε: «Οἱ βασιλεῖς δικασταὶ κεκριμένοι ἄνδρες γίνονται Περσέων, ἐς οὗ ἀποθάνωσιν ἢ σπὶ παρευρεθῇ τι ἄδικον, μέχρη τούτου».

K. Γ. ΖΗΣΙΟΥ

ΚΑΙ ΑΛΛΟ ΛΑΘΟΣ ΤΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

Συνιστῶμεν εἰς τοὺς γράφοντας τὰ ἑορτολόγια νὰ ἐπιστήσωσι τὴν προσοχὴν των ἐπὶ τῶν καμμένων καὶ τῶν πηγῶν, ἵνα μὴ καθ' ἐκαστην εἰς νέα ὑποπίπτωσι λάθῃ. Διότι ἄλλως τοιαῦτη θὰ ἐπέλθῃ σύγχυσις καὶ περιπλοκὴ τῶν ὀνομάτων, ὥστε μετὰ καιρὸν θ' ἀμφιβάλλῃ ἕκαστος περὶ πασῶν τῶν ἑορτῶν, καὶ θ' ἀγνοῇ τίνος ἐπὶ τέλους Ἀγίου εἶνε αὕτη ἢ ἐκεῖνη ἡ ἡμέρα. Οὕτω κατὰ τὴν λήγουσαν ἐβδομάδα τὰ πλεῖστα τῶν ἡμερολογίων μὲν φωνῇ ἀναφέρουσιν, ὅτι τῇ 3ῃ Μαρτίου εἶνε ἡ μνήμη τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου, συγγραφέως τῆς Κλίμακος, ἐνῶ τὸ ἀληθὲς εἶνε, ὅτι ἡ μνήμη τοῦ ὁσίου τούτου πατρὸς ἐορτάζεται μόνον τῇ 30 Μαρτίου. Μάτην ἡρευνήσαμεν ἐν τοῖς Ὁρολογίοις καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἐκτενεστέροις βιβλίοις τῆς Ἐκκλησίας. Διὰ τὴν 3ην Μαρτίου εὐρομεν πολλὰ ἄλλα ὀνόματα μαρτύρων, Ἰωάννης ὅμως τῆς Κλίμακος οὐδαμοῦ ἀναφέρεται.

Γ. ΛΑΜΠΑΚΗΣ.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

Τὰ νεώτερα τῶν ἡμερῶν εἶνε πολλὰ καὶ διάφορα.

Αἱ χελιδόνες ἤλθον ψάλλουσαι τὸ ἔαρ καὶ οἱ ποιηταὶ ἐξύπνησαν, πρῶτ' ἰδὼν καὶ ἀνῆγγεσαν τὴν ἀφίξιν των. Ἡ εἰδήσις ἐν τούτοις ἀμφισβητεῖται. Δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι οὐδεμία μέχρις ὥρας ἐπέφάνη χελιδὼν, ὅπως καὶ ὅτι... ὁ ὑποδυθεὶς τὸ πρόσωπον τοῦ Προμηθεὺς κατὰ τὰς Ἀπόκριας δὲν ἀπέθανε.

Μία τῶν μεγαλειτέρων καὶ ἐπιδραβεστέων ἐλλείψεων τῆς ἀνατροφῆς ἡμῶν εἶνε ἀναντιρρήτως ἡ τῆς γυμναστικῆς. Ἡ τοῦ σώματος εὐεξία συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ διαπρέψωσιν ἐν παντὶ κλάδῳ οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἢ δὲ γενικὴ καχεξία τῶν ἀπογόνων των κατὰ μέγα μέρος ὀφείλεται εἰς τὴν ἐλλείψιν ταύτης.

Οἱ ξένοι, οἵτινες πᾶν ἀγαθὸν ἐδιδάχθησαν καὶ παρέλαβον ἐκ τῆς ἀρχαιότητος, ἀνῆγον εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν περιωπὴν τὰς γυμναστικὰς ἀσκήσεις δι' αὐτῶν δὲ καὶ στρατιώτας ἐμόρφωσαν ἐξαιρετοὺς καὶ πολίτας εὐρώστους καὶ γονεῖς ὑγείης. Ἡμεῖς δὲ χαῦνοι καθήμεθα, καθήμεθα αἰωνίως ἀναμένοντες ἱσως νὰ ἔλθωσι μόνα των ὅλα τὰ

ἀγαθὰ πρὸς ἡμᾶς χάριν τῆς ἀρχαίας δόξης μας...

Πρὸ πεντήκοντα καὶ τριῶν ἐτῶν συνεστάθη ἐν Ναυπλίῳ τὸ πρῶτον γυμναστήριον ἀλλ' ἀντὶ τοῦτο νὰ γείνη παράδειγμα ἀξιολύμητον διελύθη μετὰ τινα χρόνον. Ἐκτοτε πολλοὶ ἐγένοντο ἀπόπειραι πρὸς γενίκευσιν τῆς γυμναστικῆς ἀλλὰ, χάρις εἰς τὴν ἀδιαφορίαν ἡμῶν, ἀπασαὶ ἀπέτυχον· καὶ τὸ μᾶλλον εὐάρεστον τῶν μαθημάτων, τὸ ἀδάπανον καὶ ἀπαραίτητον εἰς πάντα εἶχε καταντήσῃ πᾶρεργος ἐνασχόλησις ὀλίγων τινῶν ἰδιοτρόπων. Εὐτυχῶς ἀπὸ τινος ἐξεδηλώθη μεγάλη περὶ τὴν γυμναστικὴν μέριμνα χάρις εἰς ἄνδρας συνετοὺς ἐννοοῦντας τὴν ἐξ αὐτῆς ἀμύθητον ὠφέλειαν.

Ἦδη εἰς τὴν κοινωνίαν ἀπόκειται ἡ πραγματοποίησις τοῦ ὥραιου ἔργου, ἡ ἐνίσχυσις τῆς ιδέας ταύτης. Ἀλλ' ἐὰν καὶ πάλιν αὕτη ἀμεριμνήσῃ, ἂν ἕκαστος ἀνυψώσῃ τοὺς ὤμους ἀδιαφορῶν, ἂν γίνη ὀλίγος θόρυβος καὶ οὐδὲν ἄλλο. Τότε; τότε εἴμεθα ἄξιοι τῆς τύχης μας. Παλαιὰ ἱστορία. Ἡμεῖς χαῦνοι, νοχελεῖς, ἀσθενικοὶ θὰ ἐπικαλώμεθα τὴν προγονικὴν εὐκλειαν ὡς δίπλωμα τιμῆς, ἄλλοι δὲ θὰ θριαμβεύωσιν ἐν παντί, πιστῶς ἀκολουθοῦντες τὰ διδάγματα των.

Εὐάρεστον εἶνε τὸ ἄγγελμα. Ὀλίγοι ἱσως εἶνε ἐκεῖνοι, ὅσοι θὰ ἐννοήσωσι τὴν σημασίαν του, ἀλλὰ μὲ τὸν καιρὸν θὰ γείνωσι πλείοτεροι. Συνιστάται Ἐταιρεία τῶν φιλοτέχνων. Σκοπὸς τῆς ἡ υποστήριξις καὶ θεραπείας τῶν καλῶν τεχνῶν καὶ ἡ ἀνάπτυξις τοῦ καλλιτεχνικοῦ αἰσθήματος ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πατρίδι. Τὸ περὶ καλλιτεχνίας ζήτημα εὐγλώττως ἐξήτασεν ἡδὴ συνεργάτης εἰδήμων, δὲν θὰ παύσῃ δὲ ἡ Ἐβδομάς ὡς ἐν τῶν κυριωτέρων τῆς θεωρουσᾶς μελημάτων. Ἦδη ἀρκεῖται ἐκφράζουσα εὐχάς, ἐλπίζει δὲ ταχέως καὶ τῶν ἔργων ν' ἀναλάβῃ τὸν ἔπαινον.

Εἰς τὴν τέχνην ὀφείλεται κατὰ πολὺ ἡ σωτηρία τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ κόσμου ἐκ τοῦ ναυαγίου τῶν αἰώνων. Αὕτη ὑπῆρξεν ἡ τροφός, ἣτις μετέδιδε τὰς ὑφίστας τῶν σκίψεων καὶ καθωράισε τὸν ἐλευθέρων ἐθνικὸν βίον, αὕτη ἔτερψε τὰς αἰσθήσεις, ἀλλὰ καὶ διέπλανε τῶν πολιτῶν τὸ φρόνημα. Τοιαῦτα κηρύττοντες οἱ ἀναλαβόντες τὴν σύστασιν τῆς Ἐταιρίας τῶν φιλοτέχνων πλείστα ἐκ ταύτης προσδοκῶσιν ἀγαθὰ. Εἴθε ὁ σκοπὸς αὐτῆς νὰ ἐφελκύσῃται τῶν δυναμένων καὶ ἐννοοῦντων ἐν ἀρχῇ, εἴτα δὲ τῆς κοινωνίας συμπάσης τὴν πλήρη υποστήριξιν.

Αἱ ἀνακαλύψεις ἐπιτείνονται. Νέαι ἀρχαιοῦτες ἐδῶ· νέαι καταχρήσεις ἐκεῖ. Κατήντησε γενικὸν τὸ ἐρώτημα· Τί ἀνεκαλύφθη σήμερον; Καὶ ἀπαντῶσιν εἰς τὸν ἀρχαιολόγον:—Ἐν τῷ τελωνείῳ... Καὶ εἰς τὸν ἀνακριτὴν:—Ἐν τῇ Ἀκροπόλει...

Ὅσῃν χαρὰν προξενοῦσιν αἱ μὲν τόσῃν αἱ ἄλλαι θλίψιν βαθυτάτην. Εἴθε τοῦλάχιστον ν' ἀνακαλυφθῶσιν ὅλα, ἀρχαιοῦτες καὶ καταχρήσεις διὰ νὰ ἡσυχάσωμεν.

ΕΠΙ ΤΩ ΜΝΗΜΟΣΥΝΩ

ΑΣΠΑΣΙΑΣ Ι. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

(Ἀπαγγελθὲν ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀγίας Εἰρήνης κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν Ψυχῶν).

Α'.

Ἔχει κ' ἡ μαύρη γῆ χάρι' ὁ Χάρος τῇ γροτῇ του.
Γιορτάζουν καὶ τὰ μνήματα, γιορτάζουν κ' οἱ νεκροὶ του.
Ἐχθὲς τῇ νύχτᾳ ἦτανε στὸ κοιμητῆρι πέρα,
Παρηγυράκι τῶν ψυχῶν, γιορτῇ, μεγάλη σχόλη.
Ξημέρωσαν μεσάνυχτα, ἡ νεκρικὴ ἡμέρα
Κι' ἀπὸ τοὺς τάφους βγαίναρε οἱ πεθαμμένοι ὅλοι!
Τὰ μνήματα ἐπαράζονταν, ξεσχίζαν γέρας πόνοι.
Ἀποθαμμένους ζωτάρους γεννοῦσαν στὸ σκοτάδι
Κι' ὀρίθι ἄφαντο, κρυφὸ — τοῦ Χάρου χελιδνί, —
Ψυχαὶς ἀπὸ τὸν οὐρανὸ καλοῦσε κ' ἀπ' τὸν Ἄδη:
Κι' ἀκουγες πτερουγίσματα στὸν οὐρανὸ, κ' ἀκόμα
Προαῖς πριγκίπειαι, στεναγμοὺς βαθεῖς μέσα στὸ χῶμα.
Ἀχ! ἀλλοὶς κατεβαίναρε ψυχαὶς ἀπὸ τ' ἀστέρια
Καὶ ἀλλοὶς ἀνεβαίναρε ἀπὸ τὸ μνήμα πάλι.
Καρδιῆλα ταῖς ἐφώτιζαν θαμπὰ καὶ νεκροκέρια.
Αὐτὸς εἶρε ὁ ἥλιος τοὺς δὲν ἔχουν λάμψι ἀλλή!

Β'

Τὰ κυπαρίσσια ἐμαύριζαν κ' ἀσπρίζαρε χιονάτα
τὰ μάρμαρα τὰ κρύα.
— Τραπέζια χάρον θλιβερά — μὲ κόλλυβα γεμάτα.
Ὅμως νεκρὸς δὲν φαίνονταν, οὔτε ψυχὴ κάμνι.
Περίμεναν τὸ δεύτερο ὀρίθι τὰ λαλήση,
Γὰ νάλλῃ συντροφιά νεκρῶν στὸ δειπνὸ νὰ καθήση.
Γιατὶ πειροῦνε κ' οἱ νεκροὶ καὶ βγαίνουν τυλιγμένοι,
Μέσ' στὰ πλατεῖα τοὺς σάβανα νὰ γάνε πεντάσμεροι
Τὰ κόλλυβα ἔχουν τροφὴ καὶ γὰ νερὸ τὸ δάκρυ
Καὶ τὸ λιβάρι μυρωδιά ποῦ καλεῖ σὲ μίαν ἀκρῇ.
Πλὴν θέλουν τύχη καὶ αὐτὰ τὰ μνήματα ἀκόμα.
Πόσα δὲν ἔχουν κόλλυβα οὔτε κερί κανένα,
Οὐτ' ἔρα νεκρολοῦλουδο στὸ ἔρημὸ τοὺς χῶμα.
Κἀνέεις δὲν βρίσκεται γι' αὐτὰ τὰ παραπονεμένα
Καὶ οἱ νεκροὶ τοὺς βγαίνουν μέσ' ἀπ' τὰ χῶματά τους,
Ὅμως τοῦ χάκου ψάχνουνε νὰ βροῦν τὰ κόλλυβά τους.
Καὶ μένουν ἀδελπτητοὶ καὶ καταπονεμένοι,
Χωρὶς λιβάρι καὶ κερί καὶ στή γιορτῇ τοὺς ξέροι.
Γι' αὐτοὺς δὲν βρίσκεται καρδιά, δὲν βρίσκει ἔρα χέρι,
Δύο κόλλυβα κ' ἔρα μικρὸ κεράκι νὰ τοὺς φέρῃ

Γ'.

Βοῦλῃ ἀντάρα ἔξαγνα στὸ κοιμητῆρι ἐγύθη.
Ἀπὸ μακρὰ τὸ δεύτερο ἀκουστῆκε ὀρίθι.
Τὰ μνήματ' ἀνοιχθήκαρε, ἀνοίξαν' ὅλο ἔρα.
Ἀκολουθοῦσ' ἡ μυστικὴ τοῦ κάτω κόσμου γένη
Γέμισ' ὁ τόπος, γέμισε ἀπὸ νεκροὺς χιλιάδες
Μέσ' στὰ καρδιῆλα ἔβλεπε καὶ μέσα σταῖς λαμπάδες
Κι' ἀπὸ μαῦρο ἔγινε μὲ μίαν τὸ κοιμητῆρι,
Χιονάτο ἀπὸ τὰ σάβανα ποῦ οἱ νεκροὶ ἐφοροῦσαν
Καὶ στολισμένοι στὸ πικρὸ ἐβγαίναρ παρηγυρί:
Τὴν ὁμορφιὰ ποῦ εἶχαν ἀκόμη τὴν ποθοῦσαν!
Ἦθελαν ν' ἦνε ὁμορφοὶ σὰν ὅταν ζοῦσαν πάλι.
Μὲ τὴν προσοῦλα τῆς νυχτὸς σκουραίναρ τὰ μαλλιά τους,
Τριαντάφυλλα ἐβάλαρε στὰ στήθεα, στὸ κεφάλι
Καὶ ἐπλέναρε μὲ δάκρυα τὰ κρύα σάβανά τους.
Ἀχ, ὅ,τι ἔβλεπαν μυρτιά ἢ λοῦλουδο πεσμένο,
Μὲ πόθο τὸ στολίζονταν κ' εἰς μνήμα ἀραγνιασμένο
Τὰ κάλλη τοὺς ζητοῦσαν νὰ βροῦνε τὰ λωμένα,
Τὰ χρῶμα τοὺς τὰ εἶχοσι, τὰ νεράτα τὰ θαμμένα
Μάζον' ὁ ρεῖος τῇ λεθερίᾳ καὶ τῇ παλλήκαριά του,
Ἡ κόρη τὰ χρυσὰ μαλλιά στὸν κῆπο τοῦ θανάτου,

Τὰ κόκκαλά του ὁ γέροντας στὸν τάφο σκορπισμένα
Καὶ τὸ παιδάκι ἐζήταε τὰ κάλλη τὰ χαμένα.
Ἔσμιγε γῆ καὶ οὐρανός τ' ἀμνήματα ἐβογκοῦσαν,
Καὶ μὲ πτερὰ μεταξωτὰ τὰ βρέγη ἀναπετοῦσαν.

Δ'.

Ὅμως σὲ τάφο ἀνθόστροφο καὶ ρειόσκαφο ἀκόμα,
Μπρὸς σ' ἀνοιχτὸ τοῦ στόμα,
Τί ἦταν, τί τὸ φωτεινὸ, τὸ ἄσπρο ἐκεῖνο σχῆμα,
Ποῦ ἔστεκε ἀκίνητο κ' ἐκένταζε τὸ μνήμα;
Κυπαρίσάκι, ἂν τὸ λεγες, δὲν ἦταν κυπαρίσσι.
Δὲν ἦταν μήτε λυγαριὰ ἢ κρῖνο ἀνθισμένο,
Οὔτε ἀστέρι ποῦ ζητεῖ τὴ λάμψι του νὰ χύσῃ,
Σὲ τάφο ἀγαπημένο.
Ὅσαν Νερδίδα ἐφαίνονταν, μιλίτσα χιονισμένη,
Κάτασπρη κύκρου πτερωσιὰ μὲ γῶς ζευγαρωμένη
Ἀχ, ὄχι, ὄχι ἦταν Νειὰς κορμὶ ἀρροπιασμένο.
Τριαντάφυλλὰ ποῦ πέθανε, λοῦλουδι μαραμμένο.
Ἡ ποίησις τῶν γυναικῶν εἰς τῆς καρδιᾶς τῇ χάρι,
Ἀγάπης χαμογέλασμα, ἀκτῖν' ἀπ' τὸ γεγγάρι.
Ἦταν ἀηδονί πῶψαλλε μιὰ μέρα εὐτυχία,
Κέλη ποῦ κλαίει ὅλοι μας ἐδῶ ἡ Ἀσπασία!
Διπλὸ ποροῦσε γόρεμα τ' ἄσπρα τὰ σάβανά της,
Σκεπάζαν ἄλλα, ὀλόμυρα χρυμέρα τὰ μαλλιά της.
Θαρροῦσε μαῦρα σύννεφα ἐπέφτανε σὲ χιόνι . . .
Κ' ἐτέκετο ἀκίνητη, μακρὰ ἀπ' ὅλους, μόνη.
Τὰ κυπαρίσσια ἐκένταζε ποῦ σάλευαν ἀγνάτνια
Καὶ λάμπανε τὰ μάτια της, τὰ μαῦρά της διαμάντια
Σὰν μέσ' σὲ μαῦρο γύλλωμα κατὰ λωμὴν ἀκτῖνα.
Ἐλῆε στὴν ὄψι τὴν αὐγὴ, τὴν νύκτα στὰ μαλλιά της,
Κύμα κ' ἀγέρι στὸ κορμὶ, στὸ μέτωπό της κρῖνα
Κ' ὅλη τὴν χάρι τῶν πουλιῶν σὲ κάθε κίνημά της.
Ἀχ, ἦταν τόσο εὐμορφὴ! σὰν ὅταν ζοῦσε πάλι.
Πλὴν ὄχι, ὁμορφότερη καὶ μ' ἄλλον κόσμον κάλλι.
Γιατὶ ἐπῆρε τ' οὐρανὸν ἀγέρι τὸ κορμὶ της.
Τὸ σῶμα ἔγινε ψυχὴ καὶ ἄρθος ἡ μορφή της
Μὲ ἀπορία ἔβλεπε τοὺς τάφους φωτισμένους,
Τὸ κοιμητῆρι, τοὺς Σταυροὺς καὶ τοὺς ἀποθαμμένους.
Στὸ μέτωπό της ἔβαλε τὸ ἀκριβὸς τῆς χέρι
Κι' ἐπάσχιζε νὰ θυμῇ τὴ μνήμη της νὰ φέρῃ.
Δὲν ἤξευρε ποῦ βρισκόνταν . . . στὸ μνήμα της ἐστάθη
Ἔσμιγε, καὶ ἐκένταζε τὰ σκοτεινὰ του βάρη
Καὶ εἶδε ρόδα καὶ μυρτιαὶς ἐπάρω στὸ Σταυρὸ της,
Ποῦ μυρωδιά ἐγύναρε ἀγία στὸ πλευρὸ της.
Ἐπῆρ' ἔρα τριαντάφυλλο, τὸ ἔβαλε στὰ στήθη,
Τὸ μύρισε καὶ ἡ νεκρὴ ἀμέσως ἐθυμῆθη . . .
Ἀχ, μύρισε Ἰάκωβο στὸ ρόδο τ' ἀνθισμένο.
Αὐτὸς ἀπὸ τὸ δειλινὸ ὡ' ἄλλους ἀρθοὺς ἀκόμα,
Αὐτὸς τοῦχε σταλμένο.
Μὲ πόθο τὸ ἐπύλησε τὸ πεθαμμένο στόμα
Κι' ἔσμιγε ρόδο τῆς ζωῆς μὲ ρόδο Χάρου ἄλλο
«Θὰ ἔλθῃ, εἶπε γόρεμα νυγιάτικο θὰ βάλω
»Θυμοῦμαι πόσο τ' ἄρσε τοῦ γάμου τὸ στεγάνο.
»Βασίλισσα τῆς λεμονιάς τὸ ἄρθος θὰ μὲ κάρῃ!»
Καὶ μὲ χάρι στολίστετο ἡ Νειὰ ἡ πεθαμμένη.
Ἐτίθηκε τοῦ οὐρανοῦ ρελέη χιονισμένη
Καὶ μὲ τὰ δάκτυλά της
Τὰ μυρισμένα ἐρώριζε κ' ἐγτέριζε μαλλιά της!
Ἐπειτα ἐπῆρε ἀπ' τὸ Σταυρὸ εἰς τὴ γλυκερὰ της πλάρη
Τριαντάφυλλα καὶ τάκαμε νυγιάτικο στεγάνο.
Καὶ νύξη, μπρὸς σὲ ἀνοιχτὸ, τὸ ἔβαλε μνημεῖο
Καὶ πεθαμμένη, ζωτάρω ἐπρόσμενε Νυμφίε!

"Αχ! πρόσμυε δόλχαρη ή δύστηνη 'Εκείνη.
Μάζορε δροσερά φυτά και ριόδοκτη γαζία
Και εσυλλογίζονταν· αυτή θα δώσω τη μυρόντη
Σε' αγαπημένο ταίρι μου· στον αδελφό μου 'Ια.
Είς την Μαρία με ρεξεξέλευν και στη Φανή μου,
Δαφνούλα γιά τον Κίμωνα και γιά τον Περικλή μου!
Και τους άνθους της έφευρε στα πικραμένα χείλη.
Καθ' όνομα και φίλημα· κάθε φιλή και δάκρυ
Και εφώτιζε την όψη της του τάφου το καρδίη.
"Οπου άκτινα έγυρε θλιμμένη σε μιάν άκρη.
Τ' όρνιθι πάλι έκραξε απ' τα χωράφια πέρα.
'Ετέλειωσεν ο μυστικός των πεθαμμένων δείκτος
Σβόγαν καρδήλια και κεριά· έσίμον' ή ήμερα
Κ' ήρχονταν ο άξέπλητος, ο σιδερέσιος ύπνος.
Οί πεθαμμένοι έμπαιναν στο μνήμά τους και πάλι.
'Αργά, άργά οί δύστηνοι και δίγως βιά μεγάλη
"Αχ, άφιναν τον ούρανό, τ' άγέρι και τ' άστέρια
Και μέσ' στο λίκκο έπεφταν και σταύροναν τα χέρια
Του χάρον ύπνος μορομιάς στο κοιμητήρι έρύθη.
"Ολα κοιμήθηκαν· μαζί με την άθανασία,
Σε πήχαις τρεις ο θάνατος άντάμ' αποκοιμήθη.
Χωρίς να θέλη έγειρε στη γή κι' ή 'Ασπασία,
Πλήρ πριν τα μάτια της κλεισθούν, το χόμα πριν την κρύψη,
"Εξω του τάφου τ' άνθη της έπρόφθασε να βήγη!
Το πικραμένο δώρο της που άπ' το μνήμα δίνει
Και σήμερα στην 'Εκκλησία μας κάλεσεν 'Εκείνη.
Τραπέζι έτοίμασε πικρό μπύρος στον 'Εστανρωμένο,
Με μαύρα σκεπασμένο.
Και δίσκο βλέπει επάνω του ή φιλική ματιά μας·
Αυτή μας δίνει κόλυβα κ' έμείς τα δάκρυά μας.
Γιατ' είχε τα σαράντα της και των ψυχών ήμερα,
Σχόλη διαλή· γιορτάζονσε στη γή και στον αϊθέρα.
"Αχ, να πιστέψω δέν μπορώ, δέν ήμπορώ άκόμα,
Μου φαίνεται άδύνατο, έξω απ' τη φύσι, ψέμμα,
Πώς με το Χάρο άγκαλιαστά κοιμάται μέσ' στο χόμα
Και πώς γιά πάντα έκλεισε το φιλικό της βλέμμα.
Ζωή και μνήμα, θάνατος και 'Ασπασία 'μοιάζει;
Τέτοιος γαμπρός πώς ήμπορεί μ' εκείνη να ταιριάξη; . . .
'Η τρυφερή της ή ψυχή πώς ήμπορεί ν' άφήση,
Σκοτάδι στον 'Ιάκωβο, σκοτάδι στα μικρά της;

Μπορούσε και το θάνατο άκόμη να νικήση,
Γιά να μην χύσουν δάκρυα όργάνιας τα παιδιά της.
Σε μνήμα μάρας δύσκολα πτωχά πικρή καρδιά,
Γιατ' έχει δίκαιη 'Ηρακλή μέσ' στην καρδιά ή Μάρα!
"Αχ, ναί· ή 'Ασπασία μας δέν εδ' αποθαμμένη·
Δέν πέθανε, έχει ζωή άκόμη μέσ' στα στήθεια·
'Αλήθεια τόσο φοβερή δέν ήμπορεί να γένη·
Το ψέμμα εδ' αληθινό και όχι ή αλήθεια!
Ποιος, είπε, πώς απέθανε και γιά νεκρή την κλαίγει;
Τον λόγο τουτον τον τρελλό ποιο στόμα τον λέγει;
"Οχι· δέν έκλεισ' ή γλυκειά, ή φιλική ματιά της·
'Ο Χάρος δέν ήπόρεσε την λάμψη της να κλέψη·
Κι' αυτά εδω που βλέπομε δέν είχε κόλλυβά της·
Είτε γλυκίσματα γιορτής· μ' αυτά θα μας γιλέψη . . .
"Οπου κι' άν ήρε θα φανή· θα έλθη στη γιορτή της·
Θαρθώ πώς βήμ' αγαπητό άκούω στερωμένο,
"Οτι ή άσημέρια της άκούεται φωνή της
Και το άγνό της μέτωπο πώς βλέπω άνυψωμένο!
Ναί, εδ' Αυτή· δέν κοιτάται μέσα στη γή την κρύα·
Τ' άστέρι δέν σκεπάζ' ή γή κι' ο τάφος 'Ασπασία!
.

Ε'

"Αχ! την βλέπει ή καρδιά και ή αγάπη μόνο·
Τα μάτια γίνονται τυφλά εις το μεγάλο πόνο
Και βλέπει σαλευμένος τους άνύπαρκτα μπροστά του
Κάνεις ποτέ δέν άφησε τον ύπνο του θανάτου!
Καμιά φορά το όνειρο φίλο νεκρό μας φέρνει,
'Αλλά ζηλεύει ο θάνατος, ζυτνούμε και τον παίρνει
Γελώσθηκα· δέν έρχεται, είχε βαθεία στο μνήμα.
Το βήμα έπον άκουσα δέν ήτανε δικό της·
"Ηταν το βήμα του Παπα έκεί μέσ' στ' άγιο Βήμα
Και Χερουδεμ είκόνημα μου φάνη πρόσωπό της
Πλήρ μη λυπάσθε, τους νεκρούς να βλέπομε μπορούμε·
Τ' αγαπητά τους πρόσωπα θερμή αγάπη κλέφτει·
Κάθε στιγμή κυτάζομε εκείνους που θρηνούμε·
Τον πόνο μάτι έχομε και την καρδιά καθρέφτη
Ναί· βλέπομε την όψη τους κι' αυτοί τα δάκρυά μας·
'Εκείνοι από τον ούρανό κ' έμείς απ' την καρδιά μας!

*Εγγραφον τη 21η Φεβρουαρίου 1887.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

ΕΣΗΕΡΙΝΑΙ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ

ΠΤΩΧΕ ΦΡΑΓΚΙΣΚΕ!

'Η θύελλα έμάνετο καθ' όλην την νύκτα. Οί θρυχηθμοί του άνέμου, ή μανία της θαλάσσης, αί μυρία φωνά, δι' άν αυτή ξεδήλου την όργήν της, ότε λυσσώδης εφόρμα κατά της άκτής, αί κραυγαι και οί όδυμοί των ναυαγών, ούς το κύμα περιέβαλλεν ως σουδάριον, είχαν έμπλήσει τρέμου τους κατοίκους της παραλίας.

'Εν τοίς οικίσκοις αί λαμπάδες καίονσιν πρό της εικόνας της Θεοτόκου, της προστάτιδος των ναυτιλομένων· αί γυναίκες γονυπετείς προσεύχονται· τα παιδιά, εν τη άσυνειδησία της ήλικίας των, παίζουν επί του δαπέδου· οί γέροντες μένουσιν άφωνοί· οί νέοι όρθιοι επί του ούδου· ή θύρα θεωρούσιν άπενώς την θάλασσαν, έξακοντίζοντες φρικώδεις βλασφημίας κατά του 'Αμείλικτου.

'Αλλ' οί άλιείς είχαν ήδη επανέλθει εκ της άλιείας, αί λέμβοι είχαν έλκυσθή εις την ξηράν, τα δίκτυα είχαν τεθή εις μέρος ασφαλές.

Τώρα, ή νύξ είχε ήττον άγρία, τα σκότη όλιγώτερον πυκνά, άκτις λευκοφαίου φωτός χύνεται έξ ανατολών επί των νεφών, άτινα φεύγουσιν ώσει διωκόμενα.

Και ή θάλασσα αναπνέει ήσυχωτέρα. 'Ο άνεμος είχε ήττον σφοδρός. 'Η καταπληκτική φωνή του 'Ωκεανού φαίνεται άποκαμύσσα. 'Ακούεται έτι υπόκωφός τις μηκυθμός, ούχι όμως και οί πριν λυσσώδεις όλογυμοί, αί όζειαι εκείναι φωνά, αίτινες έπρόμαζον και τους θαρραλεωτέρους. 'Η θάλασσα άσθμαίνει άγωνιώσα μετά την πάλην.

'Ανέτειλεν ή πρωία και ή θάλασσα κατεπραύνθη. 'Η καταγίς άκούεται ώσει μακαρυσμένον φρούγμα, ως στεναγμός έρωτος.

'Ο ήλιος άνέρχεται του όρίζοντος, έξακοντίζων από της θαλάσσης τάς χρυσάς αύτου άκτίνας.

Οί κάτοικοι της παραλίας, έξελθόντες των οικιών των, συνομιλούσι περί της παρελθούσης καταγίδος.

'Αλλ' άφνης άκούεται κραυγή και πάν-

των τα βλέμματα στρέφονται προς την θάλασσαν.

— Τι είναι; 'Ενας ναυαγός!
— Παναγία Παρθένε, βοήθησέ τον!
— Ποιος τρέχει να τον σώση;
— Εγώ!
— Και εγώ!
— Και εγώ!
— Όλοι!

— Ποϋ είναι; έρωτᾷ πτωχή τις γυνή, ήτις δέν είχε κατορθώσει να τον ιδή.

— 'Εκεί, κυτάξετε! 'Εκεί κάτω! άπαντᾷ ναύτης τις . . . Πλησίον εις την ξηράν!

'Αλλά λέμβος έρρίφθη ήδη εις την θάλασσαν και όλισθαίνει επί των κυμάτων έλαφρά, ώσει έφέρετο επί πτερύγων άνέμων. Πριν όμως πλησιάσῃ εις τον άγνωστον, ούτος εγκαταλείπει τον κορμόν του δένδρου, όν εκράτει ενηγκαλισμένον, και γίνεται άφαντος.

Από της παραλίας ήκούσθη κραυγή:
— 'Εχάθη!

Αί γυναίκες τρέχουσι κατά μήκος της παραλίας, σύρουσαι την κόμην. Οί γέροντες ψιθυρίζουσι και βλασφημοῦσιν.

'Αλλά όχι· ο άγνωστος επανεφάνη και

εἰς μικρὰν ἀπὸ τῆς ἀκτῆς ἀπόστασιν. Κο-
λυμβᾷ ἰσχυρῶς . . . ἐσώθη!

Ἰδοῦ, ἐξέρχεται εἰς τὴν παραλίαν. Τι-
νάσσει τὴν μακρὰν κόμην του καὶ τὰ κά-
θυγρα ἱμάτιά του, τὰ κεκολλημένα ἐπὶ τοῦ
ἀθλητικοῦ του σώματος.

— Ποῖος εἶνε; ἐρωτῶσι πάντες· ἀλλ' οὐ-
δεὶς τὸν γνωρίζει.

— Ἴσως κάποιος ναύτης ξένος, τοῦ ὁ-
ποίου τὸ πλοῖον ἐναυάγησεν εἰς τὴν ξέραν,
τὴν νύκτα! . . . Καὶ πάντες τρέχουσι πρὸς
αὐτόν.

— Ναύτη! εἶσαι κατὰκοπος, πεινᾷς,
διψᾷς . . . Ἐλα σπίτι μας. Θὰ σοῦ δώ-
σωμεν καλὸν φαγητόν καὶ καλὸν κρεβάτι.

— Εὐχαριστῶ, καλοὶ μου ἄνθρωποι!
Δὲν πεινῶ καὶ δὲν εἶμαι κατὰκοπος, ἀλλά,
παρακαλῶ, εἰπέτε μου, ποῦ κάθεται ἡ
Ἀσσοῦντα, ἡ γυναῖκα τοῦ Φραγκίσκου;

— Τοῦ Φραγκίσκου; τοῦ πνιγμένου;
Ἡ γυναῖκά του ἔχει ξενοδοχεῖον ἐκεῖ κάτω.
Εἶσαι συγγενῆς της;

— Ὁ ναυαγὸς δὲν ἀκούει, δὲν ἀποκρίνεται,
ἀλλὰ τρέχει πρὸς τὸ ὑπεδειχθὲν αὐτῷ μέ-
ρος.

★

Ἐπὶ τέλους φθάνει εἰς τὸν πτωχὸν οἰκί-
σκον, τὸν ὁποῖον περιβάλλουσιν αἱ πρῶται
τοῦ ἡλίου ἀκτίνες.

Τὰ παράθυρα εἶναι κλειστά, καὶ εἰς τὸ
κάτω μέρος τῆς κλίμακος συσπειρωμένος
κοιμάται μέγας κύων, στηρίζων τὸ ρύγχος
ἐπὶ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν.

— Καὶ αὕτη κοιμάται! ἐψιθύρισε ὁ
ναυαγός· ἂ! ἂν ἡ Ἀσσοῦντα εἰξευρεν ὅτι
ὁ Φραγκίσκος της εἶνε ἐδῶ!

Προχωρεῖ. Ὁ κύων ἀφυπνισθεὶς ἐκ τοῦ
κρότου τῶν βημάτων ἀνοίγει βραδέως τοὺς
ὀφθαλμούς, προσηλοῖ αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ ἀ-
γνώστου . . . ἀκτὶς χαρᾶς διαλάμπει αἰ-
φνης ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐκείνοις. Ὁ κύων
ἀνεγείρεται βαθμηδόν, ἐκτείνει τοὺς πόδας,
τινάσσει τὴν κεφαλὴν, εἶτα ὑλακτεῖ φαι-
δρῶς καὶ ὀρμαῖ πρὸς τὸν ναυαγόν, οὐτινος
λείχει τὰς χεῖρας καὶ τὸ πρόσωπον.

— Πτωχὸν ζῶν! μὲ ἀνεγνώρισε. Μὲ
ἐνθυμεῖται, καὶ ἄς ἀπέρασαν πέντε χρόνοι!
Ἀλλὰ καὶ ἐκείνη νὰ ἔμεινε πιστὴ; Μὲ ἡ-
γάπα τόσον! Θάρρος!

Ἀνέρχεται καὶ κρούει τὴν θύραν.

Φωνὴ γυναικεῖα λέγει:

— Ποῖος εἶναι;

— Ἐνας ταξειδιώτης· ἀνοίξατε καλὴ
γυναῖκα.

Τὸ κλειδίον τρίζει, ἡ θύρα ἀνοίγεται, καὶ
ἐπὶ τῆς φλιᾶς ἐμφανίζεται ὠραία ξανθὴ
νεῆνις, μελαγχροινὴν ἔχουσα τὴν ὄψιν καὶ
γλαυκοὺς τοὺς ὀφθαλμούς. Ἡ γυνὴ αὕτη
παρατηρεῖ ἀτενῶς τὸν ταξειδιώτην.

— Μὴ φοβεῖσθε! Τὸ καράδι μου ἐ-
ναυάγησε τὴν νύκτα. Μόνος ἐγὼ ἐσώθηκα
ἀπὸ τὸν θάνατον.

— Πτωχέ! Ἐμβᾶτε μέσα. Θέλετε νὰ
φάγετε; νὰ κοιμηθῆτε;

— Εἶμαι πτωχὸς καὶ δὲν ἔχω νὰ πλη-
ρώσω.

— Τί μὲ μέλει; Πάρετε ὅ,τι θέλετε·
ὅλα ὅσα εἶναι ἐδῶ εἶνε ἰδικὰ σας.

— Καλὴ νέα, δώσατέ μου ἕνα κομμάτι

ψωμί καὶ μίαν φιάλην κρασί. Εἶνε τόσα
χρόνια, ὅπου ταξειδεύω μακρὰν ἀπὸ τὴν
πατρίδα καὶ δὲν ἔπια ἀπὸ αὐτὸ τὸ κρασί.

Ἡ Ἀσσοῦντα κατελθοῦσα εἰς τὴν οἰ-
νοθήκην ἔφερε φιάλην παλαιοῦ οἴνου.

— Καλέ! νὰ εἶσαι εὐλογημένη! Ἀλ-
λά, διατὶ μὲ κυττάζετε τόσῳ προσεκτικᾷ;
Διατὶ κλαίετε; Μήπως διότι δὲν ἔχω νὰ
σᾶς πληρώσω;

— Ἀ! ὄχι, ὄχι. Κλαίω τὸν πτωχόν
μου τὸν ἄνδρα, τὸν Φραγκίσκον μου, τὸν
ὁποῖον ἀγαποῦσα τόσον καὶ μὲ τὸν ὁποῖον
τόσῳ πολὺ ὁμοιάζετε.

Ὁ Φραγκίσκος τρέμει σύσσωμος. Ὁξὺ
ἄλλος αἰσθάνεται ἐν τῇ καρδίᾳ γίνεσθαι κά-
τωχος καὶ ἐτοιμάζεται νὰ ῥιφθῇ εἰς τὰς
ἀγκάλας τῆς γυναικός. Ἀλλ' αἰφνης βλέ-
πει τὰ παιδιά, ἅτινα ἡμίγυμνα, ἡμιέξυπνα
ἐξῆλθον τοῦ κοιτῶνος καὶ τὸν παρετήρουν.
Ὁ Φραγκίσκος μικροῦ ἐδέησε νὰ ἀποθάνῃ.

— Ὁ σύζυγός σας δὲν ἦτο νομίζω ὁ
ναύκληρος, ὅπου ἔφυγε μὲ τὴν *Παυλίνα*,
τώρα πέντε χρόνους;

— Ναί, ὁ Φραγκίσκος! Εἰπέτε μου,
τὸν ἐγνωρίσετε;

— Μπορεῖ! Ἀλλὰ ὅταν ἔφυγε εἴχετε
νομίζω τρία παιδιά, καὶ τώρα βλέπω
πέντε!

— Ὡ! ὁ Φραγκίσκος δὲν ἤρχετο. Ἐ-
καμα καὶ ἔγραψα εἰς ὅλα τὰ μέρη. Ἐμαθα
πῶς ἀπέθανε καὶ ἐξαναπανδρεύθηκα. . .

— Πτωχὲ σκύλε!

— Τί εἰπετε;

— Ὅτι ὁ καιρὸς εἶνε ὠραῖος καὶ πρέπει
νὰ φύγω. Ὑγιαίνεται, ὠραία νέα!

Χωρὶς δὲ νὰ προσθήσῃ λέξιν, τὰ χεῖλη
ἔχων κάτωχρα καὶ τοὺς ὀφθαλμούς ἀπο-
κρυσταλλωμένους, ὁ Φραγκίσκος ἐγείρεται,
κενοῖ τὸ ποτήριόν του καὶ χωρὶς νὰ εὐχα-
ριστήσῃ τὴν ξενοδόχον ἀπέρχεται κλαίων
διὰ τοῦ λειμῶνος εἰς τὴν θάλασσαν.

Τὴν ἐπιούσαν τὰ κύματα ἐξώθησαν πτω-
μά τι εἰς τὴν παραλίαν, ὅπερ ἀνεγνωρίσθη
ὡς τὸ τοῦ ναυαγοῦ τῆς προτεραίας! . . .

Πτωχὲ Φραγκίσκε!

(Ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ)

Π. Π.

ΕΞΑΦΑΝΙΣΘΕΙΣΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Ἀγγλος τις σοφός, ὁ κ. Βίνδελ Φιλίπς,
πρὸ τινος ἐν περιεργότατῃ τῷ ὄντι ὁμιλίᾳ
αὐτοῦ ἀπέδειξεν, ὅτι πλείστα ἐφευρέσεις,
φημιζόμεναι ὡς σύγχρονοι, ἀπλῶς ὑφ' ἡμῶν
ἀνεκαλύφθησαν, γνωστὰ οὖσαι πρότερον τοῖς
ἀρχαίοις. Εἰς τινὰς μάλιστα περιστάσεις
ἐσμὲν ἀτελεῖς μιμηταὶ προτύπων, πρὸ μι-
κροῦ ἀπολεσθέντων.

Ἡ τῆς ὑάλου ἐφεύρεσις, κατὰ τὸν Πλι-
νιον, ὀφείλεται τῇ τύχῃ· ναῦται ἀποβιβα-
σθέντες εἰς τὰς Ἰσπανικὰς ἀκτὰς, καὶ ἀνά-
ψαντες πῦρ πρὸς παρασκευὴν τοῦ γεύμα-
τός των, ἐσχματίσαν ἐστῖαν ἐκ χαλίκων,
συλλεγέντων ἐκ τῆς ἀκτῆς. Εἶδον τότε τοὺς
χαλίκους τούτους ὑπὸ τῆς θερμότητος τηκο-
μένους καὶ σχηματίζομένους εἰς διαφανὲς σῶ-
μα, στερεοποιούμενον ὑπὸ τῆς ψύξεως. Πολ-

λοὶ σοφοὶ τὴν παράδοσιν ταύτην τοῦ Πλι-
νίου ἀπέριψαν, ὑποστηρίζοντες ὅτι ὑπὸ
τοιαύτας περιστάσεις πῦρ ἐκ ξύλων δὲν ἡ-
δύνατο τοσοῦτον ὑψηλὴν νὰ παραγάγῃ θερ-
μοκρασίαν, ὥστε νὰ τακῇ ἡ ὑάλος. Ἀλλ'
ὁ καθηγητὴς Σχέφερδ διηγεῖται ὅτι ἐν μιᾷ
τῶν περὶ τὸ Μεξικὸν ἐκδρομῶν αὐτοῦ ἐχοή-
σατο πρὸς παρασκευὴν πυρᾶς σκληροτάτῃ
ξύλῳ, ὁμοίῳ πρὸς τὸν ἔβενον. Μεγίστη
δὲ ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξὶς αὐτοῦ, ἰδόντος διαυ-
γῇ ἄργυρον ἐκρέοντα ἐκ τῆς ἐστίας χαλί-
κων. Ἀναμνήριστον ὅτι ἡ ἐκ τοῦ τραχείος
τούτου ξύλου παραχθεῖσα θερμότης ἀρκεῖ
ὅπως τήξῃ τὴν ὑάλον. Οὐδὲν λοιπὸν κω-
λύει νὰ υποθέσωμεν ὅτι οἱ ναῦται, περὶ ὧν
ὁ Πλίνιος ποιεῖται λόγον, ἐχρήσαντο ἀνα-
λόγῳ ξύλῳ. Οὕτως ἀπόλλυται ἡ τῷ Λα-
τίνῳ συγγραφεῖ ἐπιρριφθεῖσα μομφὴ τοῦ
ἀναληθοῦς. Ἀλλως τε ἐν Πομπηίᾳ εὐ-
ρέθη τεθαμμένη ἀπὸ δέκα ὀκτὼ αἰῶνων ὑπὸ
τὴν τοῦ Βεσουβίου λάβαν οἰκία, ἧς ὁ κύ-
ριος θάλαμος μεγάλῃ περιεῖχε ποσότητα
ἀντικειμένων ἐκ λελαξευμένης ἢ τετυπω-
μένης ὑάλου, καὶ μάλιστα πλακὸς ὑάλου.
Εὗρον λοιπὸν ὑαλουργήματα τῶν χρό-
νων τῶν Καισάρων! Τέλος, μετὰ τὰ ἐν
τοῖς σαρκοφάγοις τῶν Θηβῶν καὶ τῆς Μέμ-
φιδος εὐρεθέντα κοσμήματα καὶ λοιπὰ ὑά-
λινα ἀντικείμενα, οὐδεμίαν πλέον ἐναπο-
μένει ἀμφιβολία, ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι ἐγίνω-
σκον τὴν ὑάλον ἀπὸ τῆς πρώτης ἀρχαιο-
τητος. Πρὸς δὲ οἱ Ῥωμαῖοι ἐκ τῆς Ἀνα-
τολῆς ἔμαθον νὰ κατασκευάζωσιν εὐμάλα-
κτον τινὰ ὑάλον, ἥτις, ἀντὶ σφυρηλατουμένη
νὰ θραύηται, κοιλοῦται ὡς μέταλλον καὶ
δύναται μάλιστα νὰ στιλπνωθῇ. Ἐν τού-
τοις ἡ ὕλη αὕτη ἦν ἀπλῶς γλοιώδης ὕαλος,
τεχνουργουμένη κατὰ τρόπον ἀνάλογον πρὸς
τὸν ὑπὸ τοῦ Βόννελ χρησιμοποιοηθέντα τῷ
1837 πρὸς κατασκευὴν ὑφάσματος ἐξ ὑά-
λου ὅσῳ τὸ δυνατόν εὐκάμπτου.

Οἱ ἀρχαῖοι ἐγίνωσκον τὴν μεγεθυντικὴν
ὑάλον, διότι ὁ Κικέρων διηγεῖται ὅτι εἶδεν
ὀλόκληρον τὴν Ἰλιάδα γεγραμμένην ἐπὶ
ὑφάσματος, ὅπερ ἡδύνατο νὰ περικλεισθῇ
ἐντὸς φλοιοῦ καρύου! Ἡ λίθος δακτυλιδίου
τινὸς τῆς συλλογῆς τοῦ δόκτορος Ἀδβῶτ,
ὅπερ ὑποθέτουσιν ὅτι ἀνῆκε τῷ Χέοπι πρὸ
500 π.Χ. ἐνιαυτῶν, τοσοῦτον λεπτοφυῶς εἶνε
κεχαρᾶγμένη ὥστε οἱ ἐν αὐτῷ χαρακτῆρες
εἶνε ἀόρατοι διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ. Ταῦτ'
δύναται τις εἰπεῖν περὶ τοῦ δακτυλιδίου τοῦ
Μιχαὴλ Ἀγγέλου, ἐν Πάρμῃ, οὐτινος
πρὸ δισχιλίων περίπου ἐνιαυτῶν ἡ εἰκὼν
ἐχαράχθη.

Παρὰ τὰς τῆς χημείας θαυμαστάς προό-
δους οἱ τρόποι τῆς σκευασίας χρωμάτων
τινῶν, παρὰ τοῖς παλαιοῖς χρησίμων, σχε-
δὸν ἀπώλοντο. Οἱ τῆς Αἰγύπτου ναοὶ καὶ
τὰ τῆς Πομπηίας τείχη εἰσὶ κεκοσμημένα δι'
εἰκόνων, ὧν τὰ χρώμα τσοῦτον εἶνε ζωηρόν,
ὥστε νομίζει τις ὅτι μόλις χθὲς ἐξωγραφῇ-
θησαν· ἀληθὲς ὅτι, αἱ εἰκόνες αὗται ἐπὶ μα-
κρὸν προφυλάττοντο ἐκ τῆς ἐπιδράσεως
τοῦ ἡλίου καὶ τῆς ἀτμοσφαίρας, ἀλλ' ἀν-
τέσχον εἰς ἐτέρας οὐχ ἥττον φθοροποιούς.
Τὰ χρώματα, ὧν τανὺν χρῆσιν ποιούμεθα,
δύναται μετ' αἰῶνος πάροδον, νὰ παρα-
βληθῶσι πρὸς τὰ ὠραία τοῦ μεσαιῶνος σκη-

νογραφήματα τὰ πρό πεντάδος αἰώνων τὴν τοῦ χρόνου ἐπήρειαν περιφρονούντα; Ἐμὴ μίθησαν τὰ τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος ὑαλώματα, ἀλλ' οὔτε ὑπερέβησαν οὔτε κἀν προσήγγισαν ταῦτα. Οἱ τοῦ Τισιανοῦ καὶ Ραφαὴλ πίνακες διατηροῦσιν ἔτι πλοῦτον ἐκφράσεως καὶ θαυμασίαν μεγαλοπρέπειαν, νῦν ὅτε σύγχρονοὶ τινες εἰκόνες ἐκλεπίζονται καὶ ἀθλίως ἀμαυροῦνται.

Ἡ τῶν μετὰλλων γνῶσις ἐν Ἀσίᾳ, κατὰ τὴν Βίβλον, τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἔσχειν ἐξ Ἀνατολῆς, παρὰ τῶν Ἀράβων δὲ εἰσῆχθησαν εἰς Εὐρώπην τὰ τῆς μεταλλουργίας μυστήρια. Γνωστὴ ἡ περιγραφή τῶν θαυμασιῶν τοῦ περιφήμου ἀνακτόρου τῆς Ἑτῆς, διαμονῆς τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Κίνας. Οἱ Γάλλοι, μετὰ τὴν τοῦ Πεκίνου κατάληψιν, εἰσδύσαντες ἐν αὐτῷ, ἠπόρησαν ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ θησαυροῦ τῆς χρυσοουργικῆς καὶ σμιλευτικῆς, λεψάνων ἀφανισθείσης τεχνουργίας, ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τοῦτῳ ἐναποθετημένων. Αἱ τῶν Σταυροφόρων δαμασκιναὶ σπάθαι, τοσοῦτον διὰ τὴν στόμωσιν αὐτῶν πεφημισμέναι, καὶ τοὶ ὀκτῶ αἰώνων ἔργα, οὐδὲ στίγμα ἰοῦ ἔχουσιν. Ἐν τῇ Λονδινείῳ ἐκθέσει ὑπῆρχε μία τοσοῦτον καλῶς στομωμένη, ὥστε ἡ ἀκίς ἠδύνετο, ἄνευ κινδύνου θραύσεως, νὰ καμφθῇ οὕτως, ὥστε νὰ φθάσῃ εἰς τὴν λαβὴν. Ὁ περιηγητὴς Γεώργιος Θόμψον βεβαίως, ὅτι εἶδεν ἐν Καλκούτῃ Ἰνδὸν βάλλοντα εἰς τὸν αέρα δρᾶκα ἀστρέπτου μετάξης καὶ διαμελίζοντα διὰ τοῦ ξίφους τοῦ ταύτην, πρὶν ἢ προλάβῃ νὰ καταπέσῃ εἰς τὴν γῆν. Πρὸς δὲ ἐν ἐπαρχίᾳ τινὶ τοῦ Ἰνδοστάν, τῇ τοῦ Ποινζάβ, τοῦ χάλυβος ἡ τεχνουργία δικαίως ἔτι ἀπολαμβάνει φήμης.

Πολλὰ ἔχομεν διδόμενα, ὅπως πιστεύωμεν, ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι, Ἕλληνες καὶ Ρωμαῖοι ἐποιοῦντο χρῆσιν μηχανῶν τοῦλάχιστον τῆς αὐτῆς δυνάμεως, ὅσης καὶ αἱ παρ' ἡμῖν, καὶ ἄνευ τῶν ὀπίσθων τὰ γιγάντια αὐτῶν οἰκοδομήματα ἀδύνατον ἦτο νὰ ἀνεγείρωσιν. Ὅπως παραδεχθῶμεν τὸ τοιοῦτον, ἀρκεῖ νὰ παρατηρήσωμεν τὸ μήκος τῶν ἀποστάσεων, ὅθεν τὰς ὕλας τῶν ναῶν, ὀβελίσκων, τῶν ἀπειρομεγέθων ἐκ γράνιτου σφριγγῶν κλπ. ἐκόμεζον. Ἡ παρὰ τῇ Ἀλεξανδρείᾳ στήλη τοῦ Πομπηίου φέρει ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτῆς κιονόκρανον βάρους περίπου 1000 κοιλογράμμων, κανονικῶς τεθειμένον ἐπὶ τῆς βάσεως εἰς ὕψος εἰκοσι καὶ ἑπτὰ μέτρων. Ἰσως σοβαραὶ ὑπάρχουσιν ἀφορμαί, ὅπως πιστεύωμεν κατὰ τὴν τοῦ Ἀραγῶ γνῶμην, ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι ἐποιοῦντο χρῆσιν τοῦ ἀτμοῦ ὡς κινητικῆς δυνάμεως. Κατὰ τὸν Φιλίπς, δι' ἀνασκαφῶν εὐρέθη πλοίου σκελετός, μετ' ἀπάντων τῶν παρεπομένων, μηχανὴ λογικῶς μὴ χρησιμποιημένη ἄνευ τῆς δυνάμεως ταύτης. Ὁ μηχανευτὴς Βραχάμ ἀναγνωρίζει ὅτι τὴν ιδέαν τῆς τοσοῦτον εὐφυοῦς ἐνταύτῳ καὶ περιφήμου τελειοποιήσεως τοῦ ὑδραυλικοῦ πιέστρου ἐκ τινος Αἰγυπτιακῆς ἡντλησάν εἰκόνος.

Τὰ δὲ μυστήρια ἐτέρων τεχνῶν, ἐτέρων γνώσεων τῶν μακροχρόνιων ἐκείνων ἐποχῶν, ὧν μόλις ἔχνη διατηροῦνται, ἐτάφη-

σαν ἰσως διὰ παντός ἐν τοῖς ἐρείπιοις τῶν Θηβῶν καὶ τῆς Νινευῆ.

E. Z.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΥΡΜΟΥ

Ὅπως εἶνε βέβαιον ὅτι ὁ Ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ, τόσῳ εἶνε ἐπίσης γνησίᾳ ἡ καταγωγή τῆς tournure ἐκ τοῦ ἀμεινῆ-στου . . . κρινολίνου.

Τὸν ἐνθυμεῖσθε κυρία μου τὸν προσφιλεῖνον συρμόν ὅστις μετέβαλε τὰς ὁμοφύλους σας εἰς ἀερόστατα ἰδιορρυθμοὺς σχήματος; Οὐχὶ βέβαια. Οὐδεμία γυνὴ ἔχει τόσῃν ἡλικίαν, ὥστε νὰ ἐνθυμῇται τοιαῦτα παλαιὰ πράγματα. Καὶ ἐν τούτοις ἦτο ἔξοχον προῖον τῆς γυναικείας καλαισθησίας τὸ μέσον ἐκεῖνο, ὅπερ μετέβαλλε τὸ ἡμῖν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἰς ἀνοικτὰ ἀλεξήλια. Ἀλλὰ τὸ σκληρὸν τοῦ συρμοῦ δρέπανον μᾶς ἐστέρησε τούτου . . . ὅπως οἱμοὶ! ἐγείρεται νῦν ἀπειλητικὸν κατὰ τοῦ διαδόχου του. Ἐντὸς ὀλίγου, αὐριοὶ μεθαύριον ἰσως καταργεῖται καὶ ἡ tournure καὶ τίς οἶδεν, ἂν μετὰ δέκα, μετὰ εἰκοσιν ἔτη θὰ εἰρεθῇ μία κἀν εὐγενῆς ψυχὴ ἵνα χύσῃ ἐν δάκρυ εἰς τὴν μνήμην τῆς.

* *

Πέρυσιν ἰδίᾳ εὐρίσκειτο ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡ χαριτωμένης tournure. Ἀφοῦ κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη ὑπέστη διαφόρους αὐξομειώσεις, διότι τινες ἠρνούτο νὰ συμμορφωθῶσι καὶ προσεπάθουν, ἂν ὄχι νὰ ὑπακούωσι, νὰ δεῖξωσι τοῦλάχιστον ὅτι εἶνε πολέμιοι, ὅλαι τέλος, μικραὶ μετὰ μεγάλων ὑπέκυψαν καὶ ἐθαύμαζεν ὁ κόσμος τὴν ἔξοχον ἐφεύρεσιν, δι' ἧς μετεβάλλετο ἡ ὄψις τοῦ γυναικείου κόσμου, δι' ἧς ἤλλαζεν ἡ συνήθης ὄψις τῆς γυναικὸς καὶ ἄλλη ἀκριβὲς παρίστατο αὐτῇ πρὸ τῶν ὁμαμάτων μας. Καὶ ἠγνόει πότερον νὰ θαυμάσῃ, τὸ μυστήριον τῆς ἰσοροπίας ἢ τὴν δύναμιν τοῦ ἀσθενοῦς πλάσματος εἰς τὸ νὰ ἐγείρῃ τοιαῦτα βάρη . . .

Καὶ ἡλπίζομεν ἡμεῖς οἱ πτωχοὶ φίλοι τοῦ συρμοῦ, ὅτι ἀκόμη θὰ ἐμεγεθύνετο . . . ὅτι μόλις ἦτο ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ἐνδόξου σταδίου τῆς . . .

Καὶ ὅμως πρὶν ἀκόμη φθάσῃ ἐν τῇ τελειότητι, πρὶν ὑπερβῇ τοῦλάχιστον τὸν πατέρα τῆς — τὸ κρινολίνον — κατὰ τὰς διαστάσεις, πίπτει πίπτει ὑπὸ τὴν ἀμειλίκτον τοῦ χρόνου πνοήν.

* *

Εἰς τοιαύτας σκέψεις μὲ ἔφερον αἱ τελευταὶ αἱ θλιβεραὶ εἰδήσεις. Μόλις ἔμαθον ὅτι μειοῦται ἐπαισθητῶς . . . ἐνότης. Εἶνε ἡ ἀρχὴ τοῦ τέλους. Αὐριοὶ θὰ ἴδωμεν πάλιν τὰς κυρίας ὀρθὰς ὡς σκινίδας ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ θὰ θεωρεῖται ἀγροματωσύνῃ οὐχὶ πλέον ὁ πολλαπλασιασμός, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐλαχίστη . . . πρόσθεσις.

* *

Καὶ μετὰ τὰ θλιβερά ταῦτα προλεγόμενα, ἃς ἐλθωμεν εἰς τὴν οὐσίαν. Μετὰ τῶν χελιδόνων ἦλθον καὶ αἱ εἰδήσεις τῶν συρ-

μῶν τῆς ἐποχῆς. Θὰ σᾶς τὰς εἴπωμεν ὅλας: ἀπὸ τὴν κορυφὴν ἕως τὰ νύχια!

Ἡ κόμωσις ὑψηλὴ διὰ τὰς κυρίας. Ἐκείνη ἥτις θὰ κατορθώσῃ νὰ σχηματίσῃ διὰ τῶν πλοκάμων τῆς (τὸ τῆς ἔχει εὐρυτάτην σημασίαν) πύργον ὁλόκληρον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἐκείνη εἶνε ἀξία στεφάνων. Εἰς τὰς δεσποινίδας δυστυχῶς δὲν δίδεται ἀπεριόριστος ἄδεια. Τούναντιον ὀφείλουσιν αὐταὶ νὰ συμμαζεύσωσι τὴν πλουσίαν κόμην των καὶ τὸ πολὺ πολὺ νὰ σχηματίσωσι δι' αὐτῆς ὅσῳ τὸ δυνατόν περιορισμένον κόσμυρον.

Ἐπειτα ἔρχονται τὰ καπέλα. Χάριν τούτων ἑκτακτος γίνεταί κίνησις εἰς τὴν ἀγοράν. Κιβώτια πλήρη ἀγαμέμνουσιν εἰς τὰς θύρας τῶν καταστημάτων τοῦ συρμοῦ καὶ κεφαλαὶ ἀσκεπτεῖς ἐντὸς αὐτῶν. Ἀλλὰ ὑπάρχουσιν ἀκόμη μερικοὶ ἐνδοιασμοί. Ἰσως ἐλθωσιν ἄλλα, . . . ξεύρω κι' ἐγώ. Toque καὶ capote εἶνε ἐν τούτοις τὸ σύνθημα ὡς πρὸς τὸ σχῆμα. Εἰς τὰ χρώματα οὐδεὶς ὑπάρχει περιορισμός ἀλλὰ τὰ λευκὰ — φαντάζομαι τὰς μελαγχρονας καὶ τὴν γνωστήν παροιμίαν — προτιμῶνται. Ἡ δὲ διακόσμησις ἔσται ἀνθηροτάτη. Ἀνθη πανταχοῦ, λεπτά ὅσον τὸ δυνατόν καὶ προπάντων ἱα.

* *

Θὰ γαλλίσω πάλιν ἀλλ' εἴπωμεν ἤδη ὅτι εἶνε τοῦτο ἀπαραίτητον ἕνεκα τῆς πτωχείας τῆς γλώσσης μας. Διότι πᾶς θέλετε νὰ ἐξελληνίσω τὰς λεπτὰς καλλιτέρας καὶ τὰς ἐκ χάνδρων πελερίνας τὰς ὁποίας θὰ φέρωσιν αἱ δεσποινίδες καὶ τὰ ἐπανοφώρια βίβιτ τῶν κυριῶν; Ὅλα δὲ ταῦτα ἀνεξαρτήτως τῆς ἡλικίας ὀφείλουσι νὰ ἦνε ἀνοικτὰ εἰς τὸ στήθος διὰ νὰ φαίνεται λεπτὸς λευκὸς χιτωνίσκος ἐκ δαντελῶν, ἔξοχον φόρεμα καὶ κόσμημα συγχρόνως. Εἰς τὰ ἐνδύματα ὑπάρχουσι πολλαὶ γνῶμαι ὡς πρὸς τοὺς σχηματισμοὺς, τὰ χρώματα ὅμως ἐσαφηνίσθησαν ὅλα ἀνοικτὰ. Ὅλαι αἱ ἀποχρώσεις τοῦ ρόδου, τὸ ἀνοικτὸν κυανοῦν, τὸ ἰόχρουν, τὸ τοῦ ἡλιοτροπίου. Εἰς τὰ ὑφάσματα δὲ — θὰ τὰ εἶδατε βεβαίως — τὰ σεραδωτὰ καὶ τὰ ἔχοντα τετραγωνίδια προτιμῶνται . . . τί λέγω . . . διατάσσονται αὐστηρῶς.

* *

Θέλετε καὶ ἄλλα; Θέλετε νὰ μάθητε ὅτι τὰ χειρόκτια εἶνε πάλιν μακρὰ (moussquetaires) με δαντέλλας περὶ τὸν βραχίονα; Ὅτι καταργοῦνται τὰ μαῦρα περιπόδια καὶ ἀντικαθίστανται διὰ φαεινῶν; Ὅτι τὰ ὑποδήματα δέον νὰ ἦνε τόσον λεπτά ὥστε νὰ ἵπτανται σχεδὸν αἱ φέρουσαι αὐτὰ καὶ ὅτι ὑπάρχει ἐλπίς . . . διὰ τὰς κοντάς . . . νὰ ὑψωθῶσιν ὀλίγον τὰ τακούνια; Με τὴν ἐλπίδα ταύτην διατελῶ.

DANDY

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

* * Τα θαύματα τῆς βελόμας. Ἐὰν παρ' ἡμῖν ἀκοῦσαι τὰ τοιχοκαλλήματα, ἀλαχοῦ ἀισκαλύπτουσι καθ' ἐκάστην μέσᾳ πρὸς διάδοσιν τῶν ἐμπορευμάτων των. Οὕτως ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ὁ ἔμπορος ἐτοιμῶν ἐνδυμάτων κ. Βωνμείκερ ἠγόρασεν ἵνα το-

ποθετήσῃ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ καταστήματος τοῦ πρὸς ἐπίδειξιν τῶ ἀριστούργημα τοῦ Μουνιάρου, τὸν Χριστὸν ἐνώπιον τοῦ Πιλάτου. Ἡ εἰκὼν αὕτη, διὰ τὴν ἔκθεσιν τῆς ὁποίας εἰσέπραξε κερδοσκοπὸς τις ἐν διαστήματι δύο μηνῶν, 250 χιλ. φράγκων, θὰ τοποθετηθῇ νῦν ἐν τῷ παραθύρῳ τοῦ ἐμπορικοῦ καταστήματος· ἐστοίχισε δὲ εἰς τὸν ἀγοραστήν 650 χιλ. φράγκων.

* Οἱ Γάλλοι καλλιτέχναι δι' ἀναφορὰς αὐτῶν ἀξιοῦσι παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῆς παιδείας, ἵνα παρ' αὐτῶν καὶ μόνων διορισθῶσιν οἱ κριταὶ τοῦ τμήματος τῶν καλῶν τεχνῶν ἐν τῇ παγκοσμίῳ ἐκθέσει τοῦ 1889.

* Ἀπεβίωσεν ἐν Ρώμῃ ὁ αἰδισιμώτατος πατὴρ Beckx, ἀρχηγὸς τοῦ τάγματος τῶν Ἰησοῦιτῶν ἀπὸ τοῦ 1853. Διάδοχος αὐτοῦ ἐξελέγη ὁ ἐλβετὸς Anderledy.

* Ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν ἠθικοπολιτικῶν ἐπιστημῶν τῶν Παρισίων ὁ κ. Λεβασσέρ ἀνεκοίνωσε πληροφορίας τινὰς περὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γαλλίας· κατὰ ταύτας τῷ 1801, ὅτε κατὰ πρῶτον ἐγένετο στατιστικὴ τῆς χώρας, οἱ κάτοικοι ἀνῆρχοντο εἰς 27 ἑκατομ. κατὰ τὴν τελευταίαν δὲ ἀπογραφὴν τοῦ 1885 ὁ πληθυσμὸς ἀνῆλθεν εἰς 38 ἐκ. Ἡ αὐξήσις δὲ τοῦ πληθυσμοῦ τῶν διαφόρων κρατῶν τῆς Εὐρώπης προβαίνει ὡς ἑξῆς, καθ' ἑκάστον ἔτος. Ἐν Γαλλίᾳ δύο ἐπὶ τοῖς 1000· ἐν Ἰταλίᾳ, Αὐστρίᾳ, Σκανδιναβίᾳ καὶ Πορτογαλίᾳ 7, ἐν Γερμανίᾳ καὶ Βελγίῳ 8, ἐν Ἀγγλίᾳ 9, ἐν Ὁλλανδίᾳ καὶ Δανιμαρκίᾳ 10 καὶ ἐν Ἑλλάδι 12. Εὐτυχεῖς ἡμεῖς, οἵτινες, ἂν δὲν ἔχωμεν ἄλλα κέρδη, αὐξάνομεθα τοῦλάχιστον καὶ πληθυνόμεθα.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ

Ἐγγράφομεν ἐν τῷ παρελθόντι φύλλῳ ὅτι ἡ Ἁγία Τεσσαρακοστὴ καὶ ὁ κόρος ἴσως τῶν παρελθουσῶν ἑορτῶν συνετέλεσαν, ὅπως ἐκδηλωθῇ κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ποιά τις πνευματικωτέρα κίνησις καὶ τάσις πρὸς παροχὴν θρησκευτικῆς τροφῆς εἰς τὸ κοινόν. Τὸ τοιοῦτον εἶνε παρηγορητικὸν σημεῖον προόδου ἀληθοῦς καὶ παρέχει ἀγαθὰς τινὰς ἐλπίδας εἰς τοὺς ἀπεγοητευμένους.

Ὅταν ἀναγινώσκωμεν ἐν ταῖς ἐφημερίσι τῆς Ἑσπερίας, ὅτι ἐν τῇ δεῖνι αἰθούσῃ γενήσεται δημοσία διάλεξις ἐπὶ τοῦ δεῖνος ἐνδιαφέροντος θέματος, ἀλλάχου ὁμιλία περὶ ζητήματος ἀπασχολοῦντος τὸ κοινὸν καὶ ἀλλάχου πάλιν ἡμεῖς ἢ ἑσπεῖς φιλολογικῇ, ἐν ἣ οἱ μὲν καλοῦνται, ἵνα κρίνωσιν, οἱ δὲ ἵνα διδασθῶσιν, τότε ἰδίᾳ αἰσθανόμεθα ζηλοτυπίαν καὶ θλῖψιν ἡμεῖς, σκεπτόμενοι πόσον εἰς τὰ ταιαῦτα καθυστεροῦμεν, οἱ ἐπὶ ἄλλα σπεύδοντες. . .

Σειρὰ μακρὰ τοιούτων ἀγγελιῶν δημοσιεύεται ἐκεῖ καθ' ἑκάστην καὶ ἐκλέγει ὁ εὐτυχὴς ἀναγνώστης μίαν ὡς ὁδηγὸν τῆς ἐσπέρας του. Ἰδίᾳ οἱ ἔχοντες λόγους ν' ἀποφύγωσι τὰ θέατρα καὶ τὰς συναυλίας—ἀνθρώποι καθ' ὅλα μὲν ὁμοιοπαθεῖς πρὸς ἡμᾶς, ἀλλ' ἔχοντες ἐξ ἄλλου ἄλλα προνόμια—γυρίζουσιν ἀπὸ πρῶτας πῶς θὰ δι-

έλθωσιν εὐαρέστως ὥρας τινὰς τῆς ἐσπέρας, τί θὰ μάθωσι καὶ ποίας ἀπορίας τῶν θὰ λύσωσιν ἄνδρες σπουδαῖοι, μὴ κρύπτοντες ὑπὸ τὴν γῆν τὸ τάλαντον αὐτῶν, ὅπως οἱ ἰδικοί μας. Καὶ σπεύδουσιν εἰς τὰ ἐστιατόρια οὕτως εἰπεῖν τῆς διανοητικῆς τροφῆς καὶ διδάσκονται, καὶ συγκινοῦνται καὶ γεννᾶται ἐν αὐτοῖς ὁ πόθος τῆς ἐρεῦνης, τῆς μελέτης, τῆς προόδου.

Ἡμεῖς δέ; Πρέπει νὰ ἔλθῃ ἡ μεγάλη Τεσσαρακοστὴ, καὶ μόλις τότε ὀρισμένος πάλιν στενότερος κύκλος ἐργατῶν τῆς διανοίας θὰ ἀναγγεῖλῃ ὅτι κατ' ἔχει ν' ἀναγνώσῃ. Δύο-τρεῖς ἐσπεῖς τῆς ἐβδομάδος ἀφιεροῦνται εἰς ἀναγνώσματα καὶ ἐκ τῶν χιλιάδων κατοίκων τῆς πρωτευούσης, ἐκ τῶν ἑκατοντάδων φοιτητῶν, οἵτινες ἀλλάχου ἀποτελοῦσι τὸν πυρῆνα τῶν τοιούτων ὁμηγύρεων, μόλις θὰ εὐρεθῶσιν ὀλίγοι τινές—κατὰ δεκάδας ἀριθμοῦμενοι—ἀποφασίζοντες νὰ στερηθῶσι πρὸς στιγμὴν τῆς μυρμίνης τῶν καφενείων ἀτμοσφαιράς καὶ ἐκ τῶν πολυαριθμῶν φίλων τοῦ μέλλοντος νὰ ἀγορεύσῃ ἢ ν' ἀναγνώσῃ φιλολογικόν τι ἢ ἐπιστημονικὸν ἔργον εὐαριθμότατοι θ' ἀποφασίσωσι νὰ μεταβῶσιν εἰς τὸ ὀρισμένον μέρος, ὅπερ συνήθως εἶνε ἓν καὶ μόνον, ἡ στενὴ τοῦ Παρνασσοῦ αἰθουσα. Οἱ τελευταῖοι οὗτοι μάλιστα οἱ λόγῳ φιλίας σπεύδοντες—πιστεύουσιν ὅτι ὑποχρεοῦσιν οὕτω τὸν φίλον των.

Ἐλάχιστοι εἶνε ἐκεῖνοι οἵτινες μεταβαίνουν ἵνα διδασθῶσιν, ὅπως ἐλάχιστοι εἶνε ἐπίσης καὶ οἱ ἀποφασίζοντες νὰ διδάξωσιν ἢ νὰ ὑψώσωσι τοὺς ὁμιλητάς των εἰς σφαῖραν ἀνωτέραν. Καὶ τὰ δημόσια ἀναγνώσματα παρ' ἡμῖν μόνον διὰ τὸν εὐπὸν γίνονται. Ἄν ἔλειπεν ὁ φιλολογικὸς σύλλογος Παρνασσός καὶ ἡ Ἑταιρεία τῶν φίλων τοῦ λαοῦ, περὶ τοῦ ἐθνικοφελοῦς ἔργου τῆς ὁποίας ἐν ἰδίῳ ἄλλοτε θὰ πραγματευθῶμεν, οὐδὲ τὸ μικρὸν τοῦτο δεῖγμα τῆς πραγματικῆς προόδου θὰ εἶχομεν, ὅπως τὸ στεροῦνται ἐπίσης οἱ κάτοικοι ὅλων σχεδὸν τῶν ἐλληνικῶν πόλεων.

Καὶ ἐν τούτοις πανταχοῦ ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, ἐν ἐκάστῃ ἐπαρχίᾳ, ἐν ἐκάστῃ πόλει ἐλληνικῇ, δυνάμενοι νὰ παράσχωσιν ἀληθεῖς εὐεργεσίας διὰ τοιούτων ἀναγνώσμάτων. Διατί δὲ ἀποφασίζουσιν οὗτοι νὰ μεταδώσωσι τὰς γνώσεις καὶ τὰς ιδέας των; διατί δὲ σπεύδουσιν νὰ συνδράμωσιν οὕτω τοὺς συμπολίτας των; Ἄν δὲν κατορθώσωσι νὰ τοὺς διδάξωσιν ἄλλο τι, θὰ τοὺς περισπάσωσι, θὰ τοὺς ὑψώσωσιν ἄνω τοῦ ταπεινοῦ ἐδάφους τῆς μικροπολιτικῆς, ἐν ᾧ ἀπὸ πρῶτας μέχρις ἐσπέρας δυστυχῶς κυλίσονται!

Ἡμεῖς θεωροῦντες τὰ δημόσια ἀναγνώσματα ὡς ἐν τῶν συντελεστικωτέρων μέσων πρὸς διδασκαλίαν, καλλιέργειαν ἀγαθῶν φρονημάτων καὶ ἀνάπτυξιν πνευματικωτέρου βίου, ἔτι δὲ ὡς ἄριστον φάρμακον κατὰ τῆς ἐπικρατούσης πνευματικῆς καχεξίας, εὐχόμεθα ὑπὲρ τῆς διαδόσεως καὶ εὐρύσεως τοῦ κύκλου των· θέλομεν δὲ ἐξετάζει ταῦτα τοῦ λοιποῦ ὑπὸ εὐρυτέραν ἔποψιν.

ΕΣΠΕΡΙΣ ΤΟΥ κ. ΔΗΜ. ΚΟΚΚΟΥ

Ὁ ποιητὴς τῶν Γαλῶων, ὁ χαρίεις, ζωηρότατος καὶ ιδιορρυθμώτατος φίλος, καταλαμβάνει τὸ βῆμα, ἀφοῦ προηγουμένως κατέλαβε τὴν αἰθουσαν ἀπόλυτος πλειοψηφία κυριῶν καὶ δεσποινίδων, παρ' αἷς ἔχει ζηλευτὴν δημοτικότητα—καὶ ἀφιλοκερδῆ ὅλως, ἐνεκεν τῆς ὡς ἐγγάμου ιδιότητος του.

Ἄλλως τε ἡ ἐσπερίς εἶνε ποιητικὴ, καὶ τὰ τρυφερά αἰσθήματα, ἅτινα θὰ ἐκφράσῃ ὁ ποιητὴς ἀπαιτοῦσιν ἀνάλογον ἀκροατήριον.

Ὁ κ. Κόκκος πρὶν ἢ ἀπαγγεῖλῃ τὰς ποιήσεις του ἤρχισε δι' ἐμμέτρου προλόγου νὰ ἐξαιτῇ τὴν ἐπιείκειαν τοῦ κοινοῦ. Ἄλλ' ἢ το τόσο εὐθυμὸς ὁ πρόλογος, ὥστε ὡς ἴδιον ἐκληφθεὶς ποίημα, σατυρικὸν κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ του, προὐκάλεσεν ἐπευφημίας καὶ χειροκροτήματα. Ἰδίως αἱ περὶ γούστου καὶ ποιήσεως θεωρίαι του ἦσαν τόσο ἀληθεῖς, ὅσον πρωτότυποι τινές τῶν ὁμοιοκαταληξιῶν του. Κρίνατε:

Καὶ τίς βεβαίως νὰ ἀρνηθῇ, θὰ ἡμπορέσῃ, ὅτι τὰ γοῦστα, καθὼς λέγουσιν, εἰν' ἀλλόκοτα, ὅτ' αὐτὸν ἡ... Ἀρτεμὶς ὑπεραράσσει, πλὴν ἄλλος τὴν εὐρίσκει ὡς ἑὺλόγοτα,

Καὶ εἰς τὴν ποίησιν λοιπὸν οὕτω συμβαίνει, τινὲς ἀρέσκονται εἰς πένθιμ' ἄσματα, ἄλλους ὁ γέλως καὶ ἡ σάτυρα εὐφραίνει, καὶ ἄλλους πάλιν φένοι καὶ φαντάσματα. Τινὰς τὸ τῆς πατρίδος αἰσθημα ἀνυψώνει, καὶ ἄλλους... μίᾳ θρῆξ τῆς φίλης των καὶ μόνῃ!

Εἴτα ὁ ποιητὴς διηγεῖται πόσον ἐκοπίασεν πρὸς εὐρεσιν καὶ σύλληψιν τῶν θεμάτων του. Καὶ ὅτι ταῦτα ὅλα ἀναφέρονται εἰς τὸ βασιλεῖον τῶν ζώων, ἀφοῦ θὰ ψάλλῃ τοῦ Κύκνου τὴν πικρὰν παράδοσιν, τοῦ ἀμνοῦ τὸ σκληρὸν τέλος καὶ τοῦ σκύλου τοῦ τὴν πίστιν. . .

Καὶ μὴν εἰπῇ τὸ ἀκροατήριον ἄθρόον, πῶς δὲν ἀξίζει νὰ λαλῇ τις περὶ ζώων.

Διότι παρ' ἐμῶν καὶ ἐγὼ θὰ ἐρωτήσω, ποῖος τοῦ κύκνου ἔχει τὴν λευκότητα; καὶ πάλιν—δίχως κἂν νὰ τὸ δυσαρεστήσω—τίς τοῦ προβάτου ἔχει τὴν ἀγνότητα; Καὶ ποῖα κρύπτει, ἐκ τοῦ εὐγενεοῦς ὁμίλου, τὴν πίστιν, τὴν φιλανθρωπίαν κἂν τοῦ σκύλου;

Καὶ ἐπειδὴ βεβαίως οὐδεμία ἡδυνήθη ν' ἀπαντήσῃ:—Ἐγὼ! εἰς τὰς ἐρωτήσεις του, ὁ κ. Κόκκος ἀπήγγειλε μετὰ πολλῆς χάριτος τὸν Κύκνον του, τρυφερὸν εἰδυλλιακὸν ποίημα, ὅπερ θέλομεν δημοσιεύσει ἐν τῷ ἐπομένῳ φύλλῳ, τὴν Μάρω καὶ τὸ Ἀρνάκι, εἰδυλλίον ἐπίσης, πλήρες καρδίας καὶ ἐθνικοῦ ἀρώματος, ἐν ᾧ ἡ Μάρω ἠγάπησε τ' ἄρνι τῆς ἀλλᾶς. . . τῆς τὸ ἐπῆρε ὁ λύκος, ὅταν ὁ Μῆτρος τῆς ἐπῆρε τὴν καρδιά. . . Καὶ δύο ἄλλα ποιήματα, τὸν Κύρ Ἀνδρέαν καὶ τὸν Σκύλον του, ὧν τὸ τελευταῖον ἰδίᾳ πολλάκις ἐπευφημήθη ὑπὸ τοῦ κοινοῦ, διὰ τε τὰ περιεχόμενα ἐν αὐτῷ περὶ πίστεως διδάγματα καὶ διὰ τὴν εὐθυμίαν καὶ χάριν, μεθ' ἧς ἐξετίθεντο τὰ φιλοκυνικά αἰσθήματα τοῦ ποιητοῦ καὶ τὰ φιλανθρωπικά αἰσθήματα τοῦ σκύλου του.

Ἐν γένει ἡ ἐσπερίς αὕτη ἦτο χαριτωμένη, εὐθυμὸς, ποιητικωτάτη δὲ καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοῦ ἀκροατηρίου, τοῦ τόσῃ ἐπίσης ἐγκλείοντος ποίησιν καὶ ὥραϊα περιεχόμενα.

Ἐν τῷ ἐπομένῳ φύλλῳ Αἱ Ἑσπερίδες τῶν κ.κ. Κατσαρά, Ζαλοκώστα καὶ Βλάχου.